

ZADRUGAR

G L A S I L O
N A B A V L J A L N E
Z A D R U G E
U S L U Ž B E N C E V
D R Ž A V N I H
Ž E L E Z N I C
V

L J U B L J A N I
L E T O • X V I

10

V S E B I N A

VEBROVA FILOZOFIJA IN ZADRUŽNISTVO / MLADINA IN
ZADRUŽNO GIBANJE / TEŽAVE NAŠIH NABAVLJALNIH ZA-
DRUG / URADNISTVO IN DRAGINJA / NAŠE OGNJISČE:
CEVLJI NAŠA POSEBNA SKRB — TOPLA BLAZINICA ZA V
PLAŠČ — UMETNO KRPANJE — OTROCI IN STARSI DVA
SVETOVA / PREHRANA: GROZDNI SOK / VRT IN CVETLICE:
DROBNJAK IN VRTNA KREŠA POZIMI / LEPOSLOVJE: MAJ-
SKA NOČ ALI UTOPLJENKA / ZDRAVSTVO: DOMAČE ZDRA-
VILO PROTI UDARCEM IN REVMAZMU / ZADRUŽNI VESTNIK.

Važno!

Današnji številki „Zadrugarja“ imate priloženo zelene priloge „Prijave družinskih članov“.

To prijavo v lastnem interesu takoj izpolnite ter jo nemudoma oddajte po navedilih, ki so razvidna iz prijave.

Upravni odbor.

Obvestilo

Obveščamo članstvo, da smo v vseh naših prodajalnah uvedli makarone domače II. izdelane iz enotne moke. Ker so izdelki makaronov iz belih mok precej dražji, upamo, da bomo s tem članstvu v sedanjih časih ustregli.

Makaroni domači II. izdelani iz enotne moke so seveda temnejši napram onim iz bele moke, so pa okusni; glavno pa je, da so napram prva makaronom, ki stanejo din 1340, za din 440 cenejši.

Obvestilo

V novo preurejenih gostilniških prostorih na Masarykovi cesti 17 smo uredili tudi

kuhinjo za topla jedila.

Zato priporočamo članom, posebno onim s proge, da posetijo našo gostilno, kjer bodo postreženi z vedno svežo in toplo hrano.

Vse za šolo

dobite v manufakturni prodajalni:

nahrbtnike, aktovke, zvezke, peresnike, peresa, svinčnike, radirke, ravnila, kotomere, šestila itd.

Z A D R U G A R

GLASILO NABAVLJALNE ZADRUGE USLUŽBENCEV DRŽ. ŽEL.

Št. 10

Ljubljana, 20. oktobra 1940

Leto XVI

Vebrova filozofija in zadružništvo

(Ob 50 letnici univ. prof. dr. F. Vebra.)

Dne 20. septembra t. l. je praznoval 50 letnico svojega rojstva pionir moderne slovenske filozofije univ. prof. dr. France Veber. Njegov jubilej je v dostojni obliki proslavila vsa jugoslovanska kulturna javnost, ki pozna njegove zasluge za kulturo in za filozofijo

še posebej. France Veber pa ima mnogo zaslug tudi za razvoj zadružne ideje, najsi bo kot predavatelj, ali tudi kot sotrudnik našega lista. Zato je primerno, da prav v tem listu posvetimo par vrstic njegovemu jubileju in še posebej idejnemu odnosu njegove filozofije do zadružništva.

Vebrova znanstvena avtoriteta je marsikateremu izobražencu ali tudi nešolanemu posamezniku utrdila prepričanje, da je ideja zadružništva globoka in pravilna ter najbrže edina zvezda vodnica v srečnejšo gospodarsko bodočnost naroda in človeštva.

Dr. France Veber se je rodil 20. sept. 1890 v Gornji Radgoni kot sin preprostih staršev, ki so ga pa po neki zdravi intuiciji izoblikovali že v prvih letih življenja tako, da je bil njihov vpliv po njegovih lastnih besedah v poznejšem življenju pogosto odločilen. Po dovršeni osnovni šoli je obiskoval gimnazijo v Mariboru, ki jo je z odličnim uspehom končal. Po maturi je stopil v bogoslovje, kjer sta se spoznala s sedanjim urednikom „Zadruharja“ dr. Benkom. Prav to poznanstvo je v poznejšem Vebrovem razvoju odločilno vplivalo na njegovo stališče glede zadružne ideje.

Veselje do čiste filozofske problematike pa ga je gnalo iz bogoslovja študirat filozofijo na univerzo v Gradec. Tu je pri profesorju filozofije Meinongu, ki je svetovno znana kapaciteta na filozofskem polju, našel najboljšega, zanj očetovsko skrbčevega učitelja. Že v prvih graških letih je s svojo ostroumnostjo in čutom za preciznost v filozofskem mišljenju vzbudil pozornost med filozofi graške šole. Posebno ga je vezalo prijateljstvo s pionirjem eksperimentalne psihologije v Avstriji, z docentom Benussijem. Kakor je celotna miselnost Meinongova vplivala na Vebra s svojo logično doslednostjo in filozofsko-aristokratskim stališčem do sveta in življenja, tako ga je na drugi strani Benussi uvajal v intuitivno, neposredno pojmovanje resničnega sveta.

L. 1917. je bil Veber promoviran za doktorja filozofije in njegova disertacija je bila nagrajena od graške univerze. Po vojni se je Veber poslovil od svoje matične znanstvene šole in je prišel v Ljubljano, čeprav ga je v Gradcu čakala vnanje sijajnejša akademska karijera. Habilitiral se je v Zagrebu in kmalu nato pričel predavati filozofijo na ljubljanski univerzi.

S prihodom v Ljubljano se je pričela druga doba njegovega znanstvenega delovanja. Z neumorno delavnostjo je izdajal knjige iz vseh panog filozofije in tako gradil temelj slovenski filozofiji. Ni potrebno, da bi podrobno naštevati številna njegova dela. Poleg pisanih del so znana tudi njegova predavanja v radiu, v znanstvenih, kulturnih in gospodarskih društvih.

Če hočemo malo pretresti njegovo filozofsko pot, po kateri ga je vodila izključno ljubezen do resnice, moramo pri njegovem dosedanjem znanstvenem raziskovanju ločiti dve fazi. V prvih znanstvenih publikacijah je kot kongenialen učenec Meinongov samostojno, duhovito in precizno rešaval razne klasične probleme filozofije, predvsem one, ki so tvorili miselno vzmet graške šole. V psihologijo je

prinesel jasno sistematiko, v etiki je dokončno obračunal s psihologizmom, t. j. z naukom, ki je učil, da je n. pr. objektivno dobro pač to, kar se večini ljudem po njihovem čustvovanju prikazuje kot dobro. V estetiki, ki tvori nekak višek predmetno-teoretične dograjenosti, je z ostrimi analizami podal zakone lepote. V spoznavni teoriji je rešil ali vsaj osvetlil mnoga vprašanja, ki so se z njimi bavili najmočnejši filozofski duhovi od Aristotela dalje. Le tisti, ki filozofijo v resnici poznajo, bodo znali ceniti prave znanstvene bisere, ki so zakopani v delih njegove prve periode.

Ker pa v Ljubljani ni bil svetu odmaknjen teoretik, ki pozna le knjige in univerzo, ampak ga je nek poseben čut gnal vedno v kontakt z resničnim življenjem, je zato tudi svoje teoretične misli ob tem opazovanju vedno korigiral, da so se čim bolj približevale pravi resnici. Z neko intuitivno silo in z resnično znanstvenim čutom za resnico je vedno upošteval misel vsakega mladega akademika, vsakega izobraženca, če je le slutil v njej zrno resnice. Sam osebno pa sem bil prečesto priča, ko je z njemu svojstveno ponižnostjo in resnicoljubnostjo poslušal in ocenjeval besede zadnjega delavca, pa naj mu je govoril o pravici, o resnici ali kar koli.

Nič ni čudnega, da je vse to ostavilo sled tudi v njegovem teoretičnem mišljenju. Logična doslednost, neposredno opazovanje ter razburkana povojna doba sta ga kmalu uverila, da je v idiličnih predvojnih časih zgrajena aristokratsko-filozofska podoba o svetu in življenju, predvsem pa nauk o človeku, kaj nepopolna. Če pa je nauk o človeku nepopoln, potem so tudi vse tiste vede, ki se pečajo s svojstveno človeškimi odnosi in pojavi, n. pr. nauk o dobrem in zlu, vprašanje zmote in spoznanja, teorija stila, nauk o človeški družbi, toliko nepopolne, kolikor so reševale svoja vprašanja mimo resničnega, živega človeka. Polagoma je klila pri Vebrou misel, da je končno osrednje vprašanje filozofije prav človek in njegov odnos do sveta in življenja. Ta misel je navidezno eruptivno, v resnici po dolgem razvoju, prodrla v malem, toda v razvoju Vebrove filozofije najodločilnejšem delu, to je v Filozofiji (1930). Nauk o človeku, kakor ga je razvijal po tem delu, pa se bistveno loči od raznih teorij o človeku, ki polnijo debele in „učene“ knjige raznih psihologov in filozofov. Človek po Vebrovem pojmovanju ni le nek klopčič, ki ga prepletajo niti, ki se imenujejo: telo, čustva, misli itd., ampak je nekaj, kar je prava stvarnost, ki se sicer v telesu, mislih, čustvih itd. zrcali, a je po sebi vendar nekaj posebnega. In prav v tej posebnosti človeka je tudi njegova veličina. Zato nobeno človeško delo, pa najsi bo gospodarskega, znanstvenega, političnega značaja, ne sme preko človeškega bistva. Z drugimi besedami: človek ne sme biti sredstvo gospodarstva ali politike, ampak le namen.

V svitu te resnice se je pričela nova doba v Vebrovi filozofiji. Če je bil sprva kongenialen učenec Meinongov, je s tem pojmovanjem pričel samoniklo graditi novo podobo sveta in življenja, ki mnogo bolj ustreza resnici. Marsikdo sicer težko sledi njegovim mislim, a s tem še ni rečeno, da so misli napačne ali odmaknjene od življenjske stvarnosti. Znanost se izraža v pojmi in ti so veljavni, če se grade na točnem opazovanju in preciznem analiziranju. Tega pa Vebrovi filozofiji pač ne moremo odreči. Ni tu mesto, da bi podajal v podrobnosti in v vsej širini njegovo filozofsko delo, ki dela čast vsakemu, tudi najkulturnejšemu narodu. Potrebno je le, da orišemo notranji odnos njegove filozofije do združništva.

Prodorni Vebrov duh je kaj kmalu odkril smotre človekovega udejstvovanja in stremljenja. Te smotre označuje filozofija z izrazom vrednote. Vrednot je več vrst. Človek teži po blagostanju, po lepoti, resnici, dobroti in podobno. Prijetnost, lepota, resnica, dobrota, svetost itd. so vrednote. Med njimi pa so določene zavisnosti. Res je, da je lepota nekaj višjega od gole prijetnosti, da daje šele dobrota ali svetost nižjim vrednotam pravi smisel. Praksa življenja pa kaže, da se brez „kruha“ za človeka tudi vse druge vrednote zrušijo v nič. To nasprotje je izravnal Veber s svojimi znamenitimi razmerji med vrednotami, trdeč, da so nižje vrednote osnova višjim, a višje nižje osmislijujejo. Preprosto povedano. Res, brez kruha ni umetnosti ne znanosti, a res je tudi, da za človeka tudi samo blagostanje zgubi svoj smisel, če ni višjih vrednot, ki bi dale blagostanju šele pravi človeka dostojni smisel. Če si predočimo te vrednostne zakonitosti na prvi in resnično življenje na drugi strani, kaj kmalu spoznamo pravo tragiko modernega človeka. Opazovanje resničnih ljudi v življenju je Vebru pokazalo, da ljudje po svojem bistvu hrepene po višjem svetu, da pa jih gospodarske stiske tišče k tlom, tako da je njih življenje le prečesto gola borba za kruh. Od tega spoznanja ni daleč do osnovnega filozofsko-gospodarskega vprašanja: kakšno bi moralo biti gospodarsko življenje, ki bi sicer človeku podajalo osnovo za življenje, ki bi ga pa na drugi strani ne zaslužnjevalo, ki bi mu ne kršilo njegovega človeškega dostojanstva.

Prav na tej točki Vebrovega miselnega razvoja pa je srečno naključje prineslo zaželeno rešitev. V osebi urednika tega lista dr. L. Benka je Veber našel primerne teoretičnega sodelavca. Dr. L. Benko, ki je bil medtem postal prepričan zagovornik združne misli, obenem pa je bil tudi pravi strokovni poznavalec Vebrove filozofije, je svojega prijatelja opozoril in navdušil za združništvo, ki v celoti ustreza Vebrovi filozofski zgradbi.

Veber je takoj pričel z ideološkega vidika analizirati idejo združništva in je našel v njej edino pravo obliko gospodarskega živ-

ljenja, ki so v njej upoštevane vse točke njegovega nauka o človeku in človeški družbi.

Veber je pričel nato pisati v „Zadrugarja“ razne zadružno-ideološke članke, ki so našim čitateljem dobro znani in jih zato ne bom našteval. V zadružnem gospodarstvu je Veber našel zlato sredino med materializmom in gospodarskim liberalizmom. Zato je posrečeno imenoval **zadružništvo gospodarski humanizem**.

Prav iz Vebrovih člankov o zadružništvu odseva njegovo umevanje modernega življenja. Sama zadružna ideja pa je z njimi dobila v resnici globoko filozofsko osnovo. Prav v tem je posebnost njegovega filozofskega duha, da je z vida svoje filozofske teorije prodrli tudi v notranjo problematiko gospodarskega življenja.

Želja vsakogar, ki stremlji za resnico in za kulturno-gospodarskim prospedom naroda, je, da bi naš jubilar še mnogo let deloval na znanstvenem polju in razsvetljeval pot človeštvu in svojemu slovenskemu narodu; želja zadružnikov pa je še posebej, da bi jim še v nadalje s svojimi teoretskimi izsledki utrjeval vero v moč in pravilnost zadružne ideje.

Dr. Hrovat Emil.

Mladina in zadružno gibanje

Sodelovanje (zadružno življenje) je v svetu kar najbolj vsakdanji pojav. To dejstvo nas izredno podpira v prizadevanju, poučiti otroka o zadružništvu. Tako postane zadružno vzgajanje otrok mnogo lažje; vsaj pri takih, o katerih smemo reči, da so preživeli razmeroma srečna otroška leta. Prav zato se začenja pouk otrok za razumevanje zadružnega gibanja že z desetim letom, kajti baš nekako v teh letih se rodi pri dečkih in deklicah želja po delu v skupinah in jim je bolj pri srcu uspeh skupnosti (društva), nego njih samih.

Zadrugarji, ki imajo kot praktiki opraviti s trgovsko platjo zadružništva, spregledajo očitno to samoumevnost zadružništva in s tem tudi potrebe otrok. Zelo radi pozabljajo, da tvorijo danes otroci že zelo velik odstotek obiskovalcev trgovin. Nekateri starši nakupujejo zelo redko sami, tako da opravljajo vse nakupe večinoma otroci. Čeprav se brez vsakokratnega navajanja kaj kmalu navadijo, kupiti vsa potrebna živila (špecerijo) v zadrugi, se vendar le prepogosto zgodi, da gredo v to ali ono zasebno trgovino, kadar gre za njihove lastne potrebe, kakor za obleko, športne potrebščine, igrače itd. Ta pojav je v našem zadružnem gibanju zelo vsakdanji in celo zadrugarji, ki jim ne moremo sicer glede nakupovanja živil v prav ničemer oporekati, nikoli niti ne pomislijo na to, da bi tudi

druge potrebščine (in ne samo živila) kupovali v zadrugi. Marsikateri otrok vas kar neverno pogleda, če mu rečete, da dobi v zadrugi tudi knjige (z nakaznico zadruge), sukanec, gumbi itd.

Otroci so torej v združništvu zelo važen faktor in zadruge same naj bi upoštevale to dejstvo v nekoliko večji meri, nego doslej. Nekateri angleške zadruge so na primer že storile v tem pogledu svoje in imajo vsaj po eno izložbo rezervirano za razstavljanje predmetov, ki jih potrebujejo otroci v svojem življenju doma in na počitnicah. Tedaj je bila v Angliji izrečena želja, naj bi tudi vse ostale zadruge sledile tem redkim zgledom, ki res niso ostali brez uspeha.

1958. leta je bilo v Angliji že 50.000 združno organiziranih otrok, fantov in deklet. Gotovo se bo to število z leti nekolikokrat povečalo in ko bodo vse tiste zadruge, ki danes tako ljubošumno skrbijo za velik letni promet in povračila, spoznale, da si z vzgajanjem otrok ustvarjajo prav za prav lasten kader bodočih vnetih združarjev, tedaj bodo tudi one pogumno začele z vzgojnim delom med otroci in odraslimi. Resnici na ljubo je treba reči, da bodo kot odrasli ljudje zelo verjetno zadrugi bolj zvesti tisti, ki so bili že kot otroci z združnim gibanjem v kakršni koli zvezi.

Če kdo že nakupuje v zadrugi, tedaj ni nobenega razloga za to, da bi v njej ne nakupoval vsega tega, kar zadruga ima. Saj je vendar za vsem poslovanjem združarja z njegovo zadrugo še nekaj globljega: ono vzgaja človeka k novemu, bolj socialnemu gledanju na življenje in čim prej damo otrokom, bodisi da so otroci združarjev ali ne, priložnost spoznati zanimivo zgodovino združnega gibanja, tem več koristi bo imelo od tega združništvo v bodočnosti.

V Angliji uvajajo na različne zanimive načine otroke nižjih šolskih razredov v zgodovino združništva, združni krožki za mladeniče od 14.—25. leta pa jim podajajo že bolj podrobnosti te zgodovine: kot samoupravne mladeniške organizacije pripravljajo ti krožki mladeniče za aktivne člane v njihovih zrelih letih. Iz teh krožkov je izšlo že mnogo odličnih mlajših mož današnjega angleškega združnega gibanja. Dejstva, da so zadruge z ne samo praktično, temveč tudi teoretično izšolanimi mladimi nastavljenici na boljšem od takih, katerih uslužbenci so skoraj samo odlični praktiki-trgovci, niti ni treba poudarjati.

Odbor za vzgojo v okviru angleške Združne zveze je priredil v dneh od 17.—24. sept. 1958. leta prvi narodno-združni mladinski teden. Zadruge, ki so se v tem pogledu zavedale svoje odgovornosti, so se načrtno pripravile na dneve v zvezi s tem tednom. Mnogo so pripomogli k splošnemu uspehu zelo privlačni letaki z udarnimi gesli, ki bi naj bili dvignili zanimanje združarjev, pa tudi nezadržarjev

za pravi pomen tega tedna. Vendar bi bilo moči doseči popoln uspeh šele, če bi v vsakem mestu bile mladinske zadružne organizacije. Zato je Zadružna zveza povabila tiste zadruge, ki še niso nič storile za zadružno organiziranje mladine, naj posvečajo vso svojo skrb tudi tem mladinskim organizacijam. Zveza sama ima posebno Mladinsko sekcijo, ki podpira odbore za mladinsko vzgojo pri posameznih zadrugah in take odbore tudi ustanavlja.

Veliko dela bo še treba opraviti v prihajajočem drugem stoletju zadružništva, preden bomo dosegli uresničenje Gidove svetovne zadružne republike.

Po angleščini priredil F. M.

Janko Furlan:

Težave naših nabavljalnih zadrug

Danes ni človeka iz delovnih plasti, ki ne bi občutil težkih gospodarskih prilik, ki se kot posledica vojne iz dneva v dan še vedno bolj slabšajo. Zima je pred nami, kot vsako leto, prihaja tudi letos s svojimi zahtevami, ki jim na žalost premnogi ne bodo mogli ugoditi. Med te spadajo tudi državni uslužbenci in delavci s svojimi skromno odmerjenimi prejemki.

Že pred sedanjo vojno smo komaj životarili; danes smo gospodarsko popolnoma ohromeli, jutri pa sploh ne vemo, kaj bo z nami, če se v zadnjem trenutku stvari ne spremene.

Mnogi se obračajo na svoje gospodarske ustanove, češ: Pomagajte nam! Pri tem pa ne pomislijo, da se morajo tudi te ustanove boriti s težkočami, ki jih prinaša današnji čas. Razumljivo je, da smo v teh težkih dneh občutljivi, nestrpni, dostopni raznim kritikam, ki lete na račun naših ustanov: da ni blaga, da se dobavlja prepozno, da so mu cene previsoke itd. Ni moj namen, raziskovati, če in koliko so te kritike v posameznih primerih utemeljene, dotakniti se hočem samo splošnih prilik in težav, s katerimi se danes mora boriti zadružno gospodarstvo, posebej pa še nabavljalne zadruge.

Kakšno je v tej naši dobi splošno gospodarsko stanje, nam more vsak dan bolj jasno povedati slika z našega trga: val draginje, pomanjka surovin in mnogih vrst blaga, zreducirana kupna moč itd.

Zakaj smo zabredli v tak položaj?

Res je, da je vzrok deloma izven območja naše krivde. Svetovni dogodki niso šli mimo nas in so naše gospodarstvo spravili iz ravnovesja, ali vsaj iz več ali manj ustaljene smeri. Naša država ima potrebe, ki jih sama ne more kriti. Mnoge stvari moramo uvažati, uvoženo blago pa direktno ali indirektno plačevati z živili. Znano je,

da se v vojnem času živila visoko cenijo in da je taka izmenjava blaga vsaj za eno stran zelo zaželjena, za drugo stran pa eventualno tudi nujna.

Po drugi strani pa so vojne razmere v mednarodnem trgovanju izredno poslabšale in deloma popolnoma prekinile zameno blaga (izvoz, uvoz). Uvoženo blago je dražje zaradi višjih prevoznih stroškov in zaradi splošno višje nabavne cene. Višja cena enega blaga pa avtomatično izzove višjo ceno drugega,

Toliko je torej poslabšanje gospodarskih razmer izven naše volje in moči. Vendar moramo ugotoviti, da so tudi pod našim lastnim krovom pojavi, ki kričijo po temeljitem izčiščenju, v interesu naroda in države. Ali so upravičene pretirano visoke in za nepridobitne sloje kratko in malo nezmagljive cene? Pomanjkanja osnovnih življenjskih potrebščin ni in ne more biti, to vemo. Saj vemo, da je naša država pretežno agrarna in da producira dovolj živil za lastno potrebo in še preko nje. Živil je le toliko manj, kolikor smo jih izvozili več kot normalno v drugih letih. Če živil primanjkuje, temu ni kriv izvoz (kriv bi vsaj ne smel biti, kajti izvažati se sme samo to in toliko, kar in kolikor presega domače potrebe — op. uredn.), nego dejstvo, da se nahaja v skladiščih in privatnih zalogah in to v vse večjih količinah, kakor bi to bilo dopustno.

Razumljivo je splošno mnenje, da bi bile morale biti pravočasno uvedene živilske karte, kar bi onemogočalo brezvestnežem, kupičiti zaloge na škodo splošnosti. Nismo prezrli primerov, da so se našle pri takih ljudeh neverjetne zaloge raznih življenjskih potrebščin (moka, mast, olje) — že pokvarjene. Še je čas, da se takim razmeram na ta ali oni način napravi konec. —

Še nekaj o razmerju, ki vlada v današnjih prilikah med privatno trgovino in združnim gospodarstvom. V zadnjem letu so se razmere močno spremenile v korist privatni trgovini, bolj rečeno v korist trgovskemu velekapitalu. Njemu so pota za nabavo blaga še vedno odprta. Veletrgovcem se z vnovčevanjem tega blaga ne mudi, saj cene vedno rastejo. Tudi niso nikdar v zadregi pri odločitvi, komu bi blago dobavljali, če poprašujejo zanj mali trgovci ali nabavljalne zadruge. Razmere, kakršne so, so jim tudi s tega vidika dobrodošle, ker bi radi dokazali nezmožnost in neupravičenost zadrug.

Iz teh dejstev lahko sklepamo, da je v današnjih prilikah poslovanje naših nabavljalnih zadrug v resnici zvezano s težkimi ovirami. Zato moramo biti pri presoji tega poslovanja glede kritike previdni.

Uradništvo in draginja

Deputacija stanovskih organizacij državnih in samoupravnih uslužbencev je 15. oktobra gospodu banu izročila naslednjo spomenico:

Spomenica:

Državni in samoupravni uslužbenci in upokoenci vseh strok in položajev smo vsa zadnja leta najslabše situirani stan v državi. Že nepretrgoma od leta 1955. dalje gre naše stremljenje za tem, da se naši prejemki povišajo na tisto višino, ki bi nam zagotovila vsaj skromen eksistenčni minimum. Naše utemeljene in upravičene zahteve so bile na odločujočih mestih uvaževane le v neznatni meri. V novembru leta 1957. smo prejeli aktivni državni uslužbenci, spomladi leta 1940. pa le del državnih upokojencev osebne prejemke povišane za toliko, za kolikor nam jih je okrnula kr. vlada z znano uredbo iz meseca septembra 1955. Dočim smo imeli državni uslužbenci in deloma upokoenci letos meseca julija in avgusta osebne prejemke kakor leta 1955., so bile cene življenjskih potrebščin v tem času za 90% večje od cen v letu 1955.

Povišanje osebnih prejemkov, ki ga je izvršila kr. vlada v mesecu septembru 1940. z uredbo o izrednih dokladah, je bilo zopet tako neznatno, da ni izboljšalo našega gmotnega položaja. Državnim upokoencem uredba sploh ni prinesla prav nobenega zboljšanja, izločila je tudi vse aktivne uslužbence od IV/2 položajne skupine navzgor in vse uslužbence finančne kontrole. Za ostale aktivne uslužbence je znašalo povišanje od najmanj 50 din do največ 200 din mesečno. Izračunano v odstotkih znači to le 3 do 12% poviška dotedanjih prejemkov. Primerjava cen življenjskih potrebščin pa kaže, kakor je navedeno že zgoraj, da so se od januarja leta 1955. do septembra leta 1940. dvignile cene najnavadnejšim življenjskim potrebščinam za 90%. Ob teh prejemkih in ob času tako ogromno poraslih cen je naše življenje več ko bedno.

Četudi zasleduje uredba o izrednih dokladah namen pomagati nameščenski družini, je pomoč, ki jo nudi, skrajno nezadostna. Dodatek za ženo uredba popolnoma izpušča, za otroke pa priznava le 50 din mesečno. Spričo tega kljub priznanju izredne doklade za otroke skupni prejemki v večini primerov še vedno niso dosegli prejemkov pred septembrom leta 1955., ko so uživali uslužbenci in upokoenci tudi rodbinsko doklado za ženo.

Izvršeno povišanje prejemkov v obliki izrednih osebnih doklad za otroke je še posebno neučinkovito, ker se cene še neprestano tudi dalje dvigajo. Vse uredbe proti draginji in vsi ukrepi, ki so bili izdani v zvezi z njimi, niso mogli preprečiti naraščanja cen in so se zato v praksi izkazali kot neprimerni in neučinkoviti.

Današnje stanje ne sme predolgo trajati, zato zahtevamo takojšnje ukrepe za ureditev naše eksistence in eksistence naših družin. Predvsem je potrebno:

1. Da se uradno določijo maksimalne cene za vse življenjske potrebščine, tako industrijske kakor kmetijske, in da se za oskrbo prebivalstva uvede racionirana aprovizacija. Le na ta način bo mogoče preprečevati nadaljnje dviganje cen, oderuštvo in kupičenje zalog.

2. Da se z ozirom na tako ustaljene cene regulirajo prejemki prav vseh državnih in samoupravnih usluž-

bencev in upokojencev. Vsem nam je treba ustvariti tak ekstenčni minimum, da bomo lahko brez pomanjkanja in v redu izvrševali svoje delo. Ob tej priliki je treba izravnati vse razlike med prejemki poedinih strok aktivnih in upokojenih državnih uslužbencev (primer: žandarmerijski in policijski upokojenci).

3. Zaščititi je treba družine vseh državnih in samoupravnih nameščenecv in upokojencev. Za žene in otroke je treba priznati doklade v toliki višini, da se družinam ne bo več treba boriti s pomanjkanjem in bedo.

4. Država, banovina in avtonomne občine naj poskrbe za sredstva, iz katerih bi mogli prejemati njih uslužbenci in upokojenci brezobrestna posojila. S temi posojili, ki bi jih vračali v zmernih mesečnih obrokih, bi uslužbenci in upokojenci poravnali dolgove, ki so jih bili prisiljeni delati v zadnjih letih za najnujnejše življenjske potrebščine zaradi svojih nezadostnih prejemkov.

Pregled državnih dohodkov in izdatkov za prvih pet mesecev proračunskega leta 1940/41. kaže, da je že danes država sposobna izboljšati položaj svojim uslužbencem in upokojencem. Ta pregled izkazuje 792 milijonov proračunskih prihrankov, ki bi se vsi lahko uporabili v gornjo svrho. V kolikor gospodarstvo samoupravnih teles trenutno ni tako v ugodnem položaju, so potrebne nove dajatve, ki naj zadevajo le tiste gospodarske sloje, ki jih najlažje zmorejo.

Podpisane organizacije državnih in samoupravnih uslužbencev in upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani se obračamo na vsa pristojna oblastva in prosimo za hitre ukrepe v smislu in po predlogih te naše spomenice.

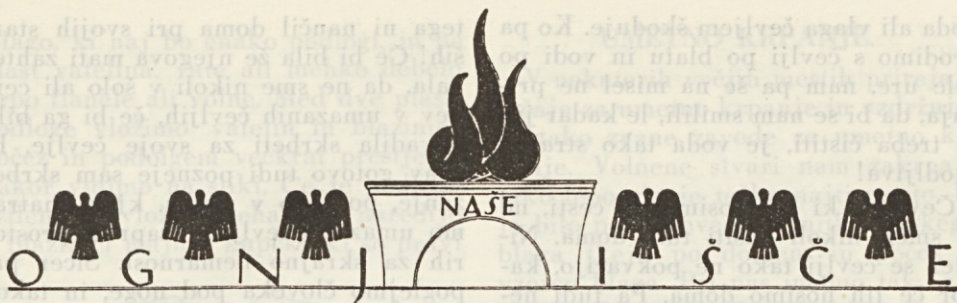
* * *

Spomenico so podpisale naslednje osrednje organizacije javnih nameščenecv, ki imajo v Ljubljani svojo centralo ali pa sekcijo, odnosno podružnico državnega udruženja:

Društvo sodnikov, Združenje poštnohranilničnih nameščenecv, Združenje davčnih uradnikov, Združenje železniških uradnikov, Društvo sodnih izvršiteljev, Jugoslovensko učiteljsko udruženje, Društvo žandarmerijskih upokojencev, Banovinsko društvo državnih in samoupravnih upokojencev, Strokovno združenje vlakovodij državne železnice, Združenje učiteljstva meščanskih šol, Udruženje zemljiškoknjižnih uradnikov, Združenje zvaničnikov finančne kontrole, Združenje uradnikov PTT stroke, Udruženje sodno administrativnega osebja, Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev, Udruženje univerzitetnih nastavnikov, Društvo banovinskih uslužbencev in upokojencev, Združenje gledaliških igralcev.

G. ban je deputacijo pazljivo poslušal. Na njena izvajanja je dal daljši odgovor, v katerem je ugotovil polno upravičenost zahtev javnih nameščenecv in upokojencev za zvišanje prejemkov, za znižanje cen in za ureditev oskrbe prebivalstva z življenjskimi potrebščinami. Izjavil je, da bo prizadevanje in zahteve nameščenjskih organizacij podpiral po vseh svojih močeh.

Slično spomenico je že preje izročila g. banu tudi deputacija, ki jo je sestavljala Jugoslovanska ženska zveza, Kolo žen zadrugark in Zveza gospodinj. To spomenico je prejel tudi predsednik Glavne zadružne zveze g. dr. A. Korošec.

ČEVLJI NAŠA POSEBNA SKRIB.

Usnjeni izdelki so se podražili za najmanj 50%. V časopisih smo čitali, da bodo stali novi polovični podplati kar din 100.—. To že ni več navadna običajna skrb, to je še vse nekaj hujšega. Lahko smo slabo oblečeni, toda slabo obuti ne moremo biti! Če so nam noge mrzle, nas zebe po vsem telesu. Če nas zebe, se prehladimo in boleznimi se ne iznebimo tako kmalu. Do boljših zaslužkov se v teh časih ne bomo dokopali, da bi lahko plačevali take ogromne cene za naše najnujnejše potrebščine. Spet se bo treba vrniti k varčevanju obutve, kajti za marsikaterega bo rešitev tega vprašanja samo tam.

Voda, prah in blato čevljem zelo škodujejo. Pod suhim blatom in prahom začne usnje pokati. Mokrota škodi usnju, podplatom in vezavi čevlja. Če se v njih voda posuši sama od sebe, postanejo čevlji, ko so suhi, trdi in se lomijo. Neki gospod je pustil svoje turistične čevlje vse blatne in mokre v kmetški hiši in se odpeljal v suhih domov. Cel teden ni prišlo tem ljudem na misel, da bi se bili usmili mokrih in z ilovico pokritih čevljev in jih očistili. Ko jih je lastnik dobil spet v svoje roke in jih očistil, je bilo usnje pod blatom vse trdo in razpokano. S prihodnjega izleta v planine se je vrnil v popolnoma uničenih čevljih, dasi so bili pred prvim izletom skoro novi.

Prašne in blatne čevlje moramo, ko pridemo domov, takoj sezuti in očisti-

stiti. Očistimo jih z vlažno krpo in zdrgnemo še s suho. Tako očiščeni čevlji se lepo svetijo in je dovolj, če jih dvakrat na teden namažemo z mazilom. Očiščene čevlje položimo tako, da prihaja zrak do njih od vseh strani. Največ zraka potrebujejo seveda po podplatih. Po nekaterih domovih imajo posebne ščetke za blato. Neusmiljeno drgnejo po občutljivem usnju s temi trdimi ščetkami, da se dvigajo oblaki prahu, na usnju pa se delajo težke rane... Angleži nikoli ne čistijo svojih čevljev in oblek s ščetko. Trdijo, da ščetka pokvari vlakna, ki se ne dajo več popraviti. Čevlje čistijo z vlažno krpo. Ako nimamo na razpolago prav mehkih ščetk, kakor jih imajo čistilci čevljev na cesti, potem se raje poslužujemo samo mehkih debelih volnenih krp.

Če hočemo, da nam bodo čevlji zdržali čimdalje, jih po enkrat na mesec namažimo po usnju z glicerinom, po podplatih pa z oljem. Nove čevlje mažimo po podplatih z lanenim ali ricinovim oljem. Navadno jedilno olje je za podplate prav tako dobro. Znan mi je primer, ko je neka gospa nesla v popravilo svoje čevlje, pa jo je čevljar vprašal, kaj počne s podplati, ker so tako trdi, da ne more zabiti vanje ne klinčka ne žeblička. Ta gospa je mazala podplate svojih čevljev z oljem. Zadostuje za enkratno mazanje dobrih par kapljic olja. Po glicerinu se usnje sveti in nam ni treba mazati čevljev potem po več dni.

Marsikdo bo ugovarjal, da je škodljivo čistiti čevlje z vlažno krpo, ker

voda ali vlaga čevljem škoduje. Ko pa brodimo s čevlji po blatu in vodi po cele ure, nam pa še na misel ne prihaja, da bi se nam smilili, le kadar jih je treba čistiti, je voda tako strašno škodljiva!

Čevljev, ki jih nosimo na cesti, ne bi smeli nikoli nositi tudi doma. Nikjer se čevlji tako ne pokvariyo, kakor če jih nosimo doma. Pa tudi nehigienično in grdo je, če smo doma v istih čevljih kakor smo bili zunaj. Dom je nekaj zase, kjer mora biti vedno vse lepo in čisto in domače, kjer se človek odpohije in dobro počuti. Orientalec ne bo nikdar stopil v svoje stanovanje v čevljih s ceste; in prav tako ne bo šel nikoli na cesto v tisti obutvi, v kateri je bil doma. Zato so tam tudi ubožni domovi čisti in tla pokrita s preprogami.

Čim ubožnejši so ljudje, tem manj znajo ceniti in varovati svoje stvari. Obleke in čevlje nosijo tako dolgo, da skoro razpadejo na njih. Zato so nekateri ljudje večni reveži. Mnogo je na svetu resnične revščine, a če bi bilo med ljudmi nekoliko več smisla za čistoto in varovanje stvari, bi je bilo veliko manj. Nemarnost, lenoba in nevednost so najhujši pospešitelji revščine.

Nekemu podeželskemu dijaku, ki je hodil v mestne šole, je bilo podarjenih par lepih novih čevljev. Pričakovati je bilo, da bo ta revni dijak, ki je bil prej skoro bos, skrbno varoval in negoval te čevlje, da mu bodo čimdalje časa služili. Toda nič takega se ni zgodilo. Čez pol leta je bil ta fant že spet bos! Svojih novih, lepih čevljev ni niti enkrat očistil, usnje je bilo kmalu vse razpokano, obdrgnjeno in brezbarvno. Ko so bili čevlji strgani na petah in ko so se strgali še podplati, jih ni dal popraviti, ampak jih je nosil tako dolgo, da so razpadli na njegovih nogah in spet je bil revež brez čevljev.

In zakaj ni znal ta dijak ceniti in varovati svojih čevljev? Zato, ker se

tega ni naučil doma pri svojih starih! Če bi bila že njegova mati zahtevala, da ne sme nikoli v šolo ali cerkev v umazanih čevljih, če bi ga bila navadila skrbeti za svoje čevlje, bi prav gotovo tudi pozneje sam skrbel zanje, posebno v mestu, kjer smatramo umazane čevlje v zaprtih prostorih za skrajno nemarnost. Sicer pa, pogledjmo človeka pod noge, in takoj bomo ugotovili, koga imamo pred seboj! Človek, ki nima potrebe po čistih čevljih, tudi drugače ne bo čist. Obleka, lasje, perilo in uvela koža nam izražajo splošno njegovo zanemarjenost in lenobo. Če so otroci od doma navajeni skrbeti za svoje stvari, ne bodo te skrbi nikoli opustili v svojem življenju. Izjema so seveda posebno leni in za vsak tak pouk nedostopni ljudje, to pa spet samo radi lenobe!

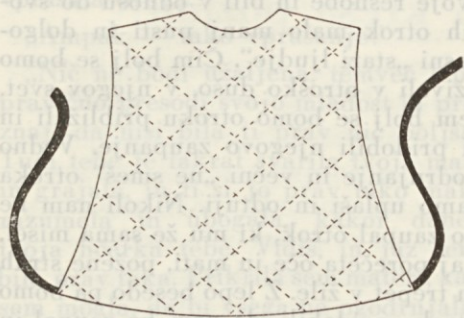
In kakor vsaka druga stvar, tako potrebujejo tudi čevlji svoj počitek. Če jih nosimo dan za dnem skozi vse leto, se nam hitreje uničijo, kakor če bi jih nosili vsak drugi dan ali vsak drugi teden. Če izmenoma nosimo dva para čevljev, nam trajajo lahko več let; če nosimo neprestano samo en par, jih lahko uničimo že prej kakor v enem letu. Med počitkom se čevlji dobro posušijo in spet utrdijo. Imeti dva para čevljev za vsakdanjo uporabo, ni razkošje, temveč nujna potreba.

Megličeva.

TOPLA BLAZINICA ZA V PLAŠČ.

Ohlapni plašči, ki se ne prilegajo životu, niso tako topli kakor prilagojeni, in se je zato ta kraj tudi bolj uveljavil v lahkih plaščih. Ker pa je ohlapni plašč za marsikatero postavbo bolj primeren, ali pa se brez pravega vzroka bolje počutimo v ohlapnem plašču, si radi toplote lahko pomagamo s tanko vatrano blazinicco, ki jo prišijemo ob vratu in ramenih povrhu podloge na hrbet. Taka blazinicca se tesno oprijemlje hrbta še posebno zato, ker je okrog pasu zavezana s trakci. Za tako blazinicco potrebujemo

blago, ki naj bo enako podlogi, in pa plast vatelina, vate ali mehko debelo krpo flanele ali volne. Med dve plasti podloge vložimo vatelin in blazinico počez in podolgem večkrat prešijemo kakor vidimo na sliki. Če je podloga svilen in vložek mehak, se naredijo v blazini majhni kupčki, ki so pravi

okrasek notranji strani plašča. Če delamo nov plašč, potem prešijemo podlogo na vatelin tudi v rokavih, vsaj nekaj časa, dokler se vidi, če plašč slečemo.

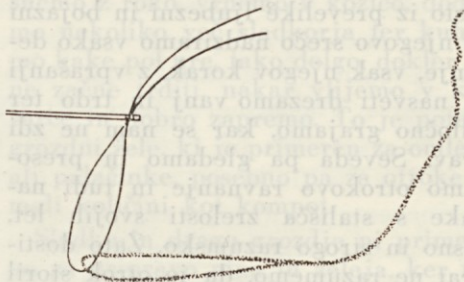
Pri tako pripravljenem plašču se nam ni treba bati, da nas bo mrazilo po hrbtu, kar je skoro vedno začetek prehlada. Take blazinice so kaj primerne za šolske deklice, ko morajo včasih v burji in mrazu daleč v šolo. Če je plašček bolj velike mere, prenese tako blazinico tudi, če ni ohlapno ukrojen. Pri ohlapnem plašču se namreč blazinica nič ne pozna na zunaj in plašč zaradi tega enako lepo pada.

V primeru tankega plaščka, če ga moramo nositi tudi v zimi, naredimo blazinico s podaljškom preko ramen na sprednjo stran. Take blazinice si lahko naredimo sami iz novega blaga ali samih starih, a dobro ohranjenih in toplih stvari. Za vložek lahko porabimo celo število majhnih volnenih krp in jih previdno sešijemo skupaj ob robu drugo na drugo, da ne bo debelih robov. Če nimamo dovolj blaga, da bi bili obe strani prevleke enaki, potem je lahko notranja stran, obrnjena proti podlogi plašča, drugačna. M.

UMETNO KRPANJE.

V nekaterih večjih mestih prirejajo tečaje za umetno krpanje in vzdržujejo tako zvane zavode za umetno krpanje. Volnene stvari nam zakrpajo tako lepo, da je težko najti mesto, ki je bilo poškodovano. Z nitko enakega blaga tkejo po dolgem in počez v vzorcu blaga. Pri nas imamo tak „zavod“ v Beogradu. Baje imajo zelo veliko dela in je treba nekaj časa čakati, preden izvršijo popravilo. V primeru, da se nam sirga volnena obleka, kar pomeni posebno nesrečo za moško obleko, je taka umetna krparija pravi blagoslov. Če bi ne bilo mogoče res lepo zakrpati strganega dela, bi bila vsa obleka uničena, lastniku bi ne mogla več služiti kakor prej.

Pri umetnem krpanju vtaknemo v šivanko beli sukanec v dvojni nitki. Zadaž v zanjko vtaknemo nitko blaga in jo previdno vodimo z belo nitko skozi vlakna. V ta namen lahko uporabimo tudi zelo male končke nitke. Vozlov ne delamo, v začetku in na koncu samo lepo postrizemo. Tako kr-

panje je lahko in kdor ima količkaj spretno roko za šivanje ali ročno delo, se mu mora krpanje posrečiti.

Pri sokolskem zletu si je bil neki gospod strgal kraj malo pred nastopom. Položaj zanj je bil obupen, saj je v trikotu od jopiča visela kakih deset cm velika krpa. Hitro smo poiskali šivanko, belo nitko in nitko blaga. V dobri četrt ure je bil jopič zakrpan, če ne po „pariško“, pa vendar tako

dobro, da je omenjeni gospod lahko nastopil, ne da bi bilo opaziti poškodovanega mesta. M.

Inka Šušteršič:

OTROCI IN STARŠI — DVA SVETOVA.

Največja sreča in ponos vsake matere je dober in ubogljiv otrok. „Kako dobro je vzgojen ta otrok!“, pravijo ljudje o njih in ga stavljajo za vzgled svojim porednim in neposlušnim otrokom.

Dokler so otroci majhni, je ubogljivost stvar avtoritete; večinoma vlada tu neizbežni „moraš!“ Ko pa otrok toliko odraste, da se zave samega sebe in ni več slepo pokorno bitje, nastanejo v mnogih družinah tragični razkoli med starši in otroci. Ne z lepo ne z grdo jih ni mogoče več prisiliti k ubogljivosti; postanejo trmasti in kljubovalni. Ne pomaga več ne avtoriteta ne palica.

Kaj je vzrok tej otrokovi izpremembi.

Največkrat je kriva prevelika strogost staršev. V svoji skrbi za otroka često iz prevelike ljubezni in bojazni za njegovo srečo nadziramo vsako dejanje, vsak njegov korak, z vprašanji in nasveti drezamo vanj in trdo ter odločno grajamo, kar se nam ne zdi prav. Seveda pa gledamo in preso-jamo otrokovo ravnanje in tudi napake s stališča zrelosti svojih let, resno in strogo razumsko. Zato dostikrat ne razumemo, da je otrok storil napako iz nevednosti in ne iz zlobe, da je potreben pouka, ne graje. Ta pouk pa naj bi se vršil z mirno besedo. Doraščajočemu otroku je pač lažje dopovedati, kaj je prav in kaj ni prav, in zakaj tako ni prav. Zato se lahko doseže boljši uspeh z lepo besedo kakor z grobim „ne smeš!“ Nekateri otroci so tudi bolj, drugi manj občutljivi, ostra beseda jih boli. To ni trma, ni užaljenost, temveč prevelika občutljivost, ki je prirojena in se ne da otresti. Tu pomaga edino lepa

beseda. Kajti kar človek „mora“, to le nerad stori, mnogo bolj z veseljem stori, kar „lahko“ stori. Saj nas že preprosto pravilo mehanike uči, da vsaka sila rodi upor...

Nikakor ne zagovarjam onih staršev, ki svoje otroke razvajajo; vendar bi često bilo bolje, če bi odložili nekaj svoje resnobe in bili v odnosu do svojih otrok malo manj pusti in dolgočasni „stari ljudje“. Čim bolj se bomo vživeli v otroško dušo, v njegov svet, tem bolj se bomo otroku približali in si pridobili njegovo zaupanje. Vedno godrnjanje in večni „ne smeš“ otroka samo uplaši in odtuji. Nikoli nam ne bo zaupal otrok, ki mu že sama misel, kaj porečeta oče in mati, požene strah in trepet v žile. Z lepo besedo pa bomo otroka pridobili, da nam bo zaupal in nas tudi ubogal.

Cankar nam je v svoji „Mladosti“ lepo opisal razkol in nerazumevanje med starši in otroci. Takole opisuje:

„Mesar je imel pred hišo visoko skladownico napol obtesanih hlodov. To so bile slavne mesarjeve klade, naša radost in naše hrepenenje. Plezali smo po njih, lovili se, prevračali se in padali; sonce samo se je smejalo našemu veselju. Še sedaj ne vem, kako da so nas tako neprestano in s toliko skrbjo podili s tistih lepih klad. „Janez je že spet na mesarjevih kladah!“ Seveda je in čemu bi ne bil? Stvari so na svetu, ki jih ali človeška pamet tudi z veliko težavo ne preudari do kraja. Zdelo se mi je, da so nam teh klad nevoščljivi stari ljudje, zato ker so prenerodni in prepusti, da bi sami plezali nanje. Najbrž sem sodil prav“ —

Nekoč sem poslušala pogovor dveh mater. Obe sta bili izmučeni, zgarani in v delu ostareli. Prva vedno čemer-na, z vsem nezadovoljna je godrnjala zdaj nad vremenom, zdaj nad draginjo in otroci, druga pa je pogumno odbijala čemernost: „Bo že kako šlo.“

„Moja hčerka mi prav nič ne zaupa,“ je tožila prva. Tako je trmasta

in samosvoja; če hočem kaj izvedeti, moram po dolgem povpraševanju z veliko muko tako rekoč izvleči iz nje. Res ne vem, kako naj ji preženem to trmo, vse sem že poizkusila, pa vse zaman. Saj ji vendar hočem le dobro, ko vem, da stori marsikaj narobe!"

„Ali si ti vedno delala vse prav?“ je vprašala druga.

„Ampak — tako vprašanje!"

„Nič ne bodi užaljena, temveč lepo pravično presodi svojo mladost in priznaj, da nisi bila ti prav nič boljša. Tudi tebe je takrat svarila tvoja mati in grajala, in ti si jo prav tako malo razumela in ubogala, kakor danes tvoja hčerka tebe. Vidiš, in jaz sem bila prav taka. Prikrila sem materi, kar sem mogla, da bi vsega ne ogodrnjala. Če ni bilo drugače, sem se tudi zlagala, samo da nisem poslušala tistih večnih pridig in „ne smeš“. Saj vem, da je imela mati prav, in jaz sem storila marsikako neumnost, pa tudi marsikatero grenko uro in težko borbo sem preživela, ko nisem mogla nikomur zaupati. Toda bala sem se, da bo mati v vsem mojem ravnanju videla samo to, kar je napačnega, in da me bo grajala.

Že tedaj sem sklenila, da bom do svojih otrok povsem drugačna. Nikoli ne bom merila mladosti po svoji čemerni in pusti starosti... „Mladost je norost, čez jarke skače, kjer je most“, pravi pregovor. To je pravica mladosti. Naj bodo otroci razposajeni, da le zlobni niso.

Moja hčerka ničesar ne stori, ne da bi me vprašala: „Kaj pa ti misliš o tem, mama?“ Toda povem ti, da nikoli nisem bila groba z njo, kadar je storila kaj, kar meni ni bilo všeč. Pa nikar ne misli, da jo sem razvajala! Toda imela sem razumevanje za njene otročarije in se znala z njo smejeti vsakršnim mladostnim neumnostim, samo da sem jo navezala nase in si obdržala njeno zaupanje. Prijazno in tovariško sem ji svetovala in ji razkrila napake,

ki se jih mora ogibati in vedno me je ubogala. Poizkusi tudi ti tako!"

P R E H R A N A

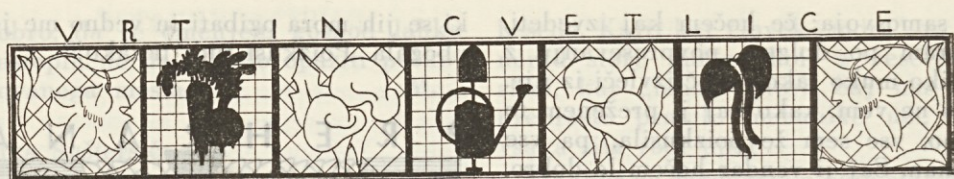

GROZDNI SOK.

Iz domačega, nekoliko kislikastega grozdja, si lahko doma z malimi izdatki za sladkor pripravimo izvrstno vino, ki nam bo prišlo posebno prav v primerih bolezni ali nepričakovanih obiskov. Jagode oberemo, operemo, denemo v kozico in skopo pokrijemo z vodo. Na prav majhnem ognju kuhamo grozdje toliko časa, da je čisto mehko. Vreti ne sme, le zdeti se nam mora, da vre! Tako pripravljeno grozdje stresemo v muslinasto vrečico in pustimo, da se sok odcedi. Sok vrnemo v kozico, dodamo na vsak liter soka po eno skodelico sladkorja, hitro zavremo in kuhamo deset minut. Še vroče nalijemo v steklenice. To pa, kar je še ostalo v vrečici, dobro stisnemo z roko, vrnemo v kozico, dodamo nekoliko več sladkorja ter kuhamo kake pol ure, tako dolgo, dokler se ne začne trditi, nakar vlijemo v kozarce in dobro zapremo. To je potem grozdni žele, ki je primeren za omlete ali palačinke, posebno pa za otroke v mali količini kot kompot.

Sladko in drago grozdje ni primereno za pripravo vina in želeja, ker ne vsebuje potrebne kisline (pectina), ki je potreben za strjenje želeja. Poskusiti je treba najprej z malo količino, ker je odvisno od grozdja, kako se posreči. Nekaj steklenic takega vina v hiši je prava sreča v primeru bolezni. Ker ne vsebuje alkohola, ga lahko pijejo tudi otroci, ki jim ga ne bo nikoli dovolj. Po tem navodilu si lahko pripravimo tudi sok malin, borovnic, češenj in drugega mehkega in sočnega sadja. Posreči se v vsakem primeru.

M.

Josip Štrekelj:

Drobnjak in vrtna kreša pozimi

Pozimi je gospodinja večkrat v zadregi, če ji manjka ta ali ona dišava. Večino teh lahko nabira poleti ob začetku cvetenja (zakaj takrat imajo najmočnejši duh), jih posuši v senci in spravi za potrebe pozimi. So pa nekatere, ki s sušenjem izgube vonjavo. Take pa posadimo v jeseni v posode in jih pozimi, kakor pravimo, „silimo“. Postavimo jih namreč na toplo, da se iz mrtvila prebude in začno rasti. Razen vonjavne povrtnine silimo tudi drugo, ako je v hiši kak prostor, kjer ne zmrzuje. Male stvari prav lahko silimo v kuhinji ob oknu, na omari ali kjer koli na kaki polici. Zlasti je to uspešno za drobnjak, ki je k jajčnim jedilom, juham in solatam važen dodatek. Pozimi ne raste na prostem, posušen pa izgubi vonj. Zato ga v jeseni, ko neha rasti na prostem, izkopljemo v grmičkah z zemeljsko kepo, kakor se je poleti razrastel, in posadimo v cvetlične lončke ali v zabojčke. Do časa silenja na toplem pustimo zabojčke lahko na prostem (ne pa lončkov, ki bi zaradi mraza popokali), ali pa prenesemo vse v hladen prostor. Po potrebi prinašamo od tu eno ali več posod v kuhinjo tekom zime. Ko namreč pri prvo prinešenih začne rasti pešati, prinesemo druge še speče iz hladnega prostora. Po primerni razvrstitvi ima gospodinja to dišavno rastlino lahko vso zimo na razpolago, ki je deloma tudi v okras. Dokler so rastline na hladnem, zalivamo po malem, da je zemlja vlažna: ko pa prinesemo v kuhinjo, zalivamo z ogreto vodo, okoli 30° C, da je zemlja mokra. Ako se pa nabere voda v podstavkih, jo je treba odstraniti, sicer se zemlja skisa in nasad oboli in propade.

Kakor drobnjak, silimo v posodah zaradi perja tudi peteršilj, zlasti kratki korenasti in kodravi. Slednji je uporaben, razen kot dišava, tudi za okrasitev nekaterih jedil ob serviranju. Na toplem raste vso zimo. Ali tudi peteršilj nam da večji pridelek perja, ako v presledkih vedno drugega prinašamo v kuhinjo na toplo. Za rast porabi namreč rezervne snovi, ki so nakopičene v koreninah, in ko te zmanjkajo, opeša.

Na veliko silijo tudi rdeči in šareni radič. Ta ima debelejšje korenine kakor zeleni, zato ima tudi več rezervnih snovi za rast perja. V kuhinji je to težko izvedljivo zaradi omejenega prostora, pač pa

v kletah s centralno kurjavo, če ga vložimo na tla v lahko zemljo ali v pesek in po potrebi zalivamo z ogreto vodo. Kjer ni v kleti centralne kurjave, vlagamo radič v zemljo, ki jo po kakih 5 cm na debelo polagamo ob kupu svežega govejega gnoja, menjaje plast zemlje na to korenino ob korenini. Tudi listnato zeleno silimo po tem načinu uspešno.

Pri nas je še premalo uvedena vrtna kreša. Nekateri jo prištevajo k dišavnim rastlinam, kot dodatek sveže k vsem jedem, ki so pripravljene kot solata, kar zelo izboljša okus, drugi jo pa prištevajo k solatam za uživanje v presnem stanju. Naj jo uživamo tako ali drugače, je to prav dobra povrtnina. Na prostem je kreša prvi pomladanski pridelek, kajti njen razvoj traja prilično samo 14 dni. Izmed raznih sort je najboljša s kodravim perjem. Spomladi jo sejemo na male prostorčke na sončne lege, poleti pa v senčnate. Vrtnarji jo sejejo rano spomladi v tople grede, pozimi pa v cvetličnjake. Prav tako lepo raste pozimi tudi na toplem v kuhinji v poljubni posodi, celo v skledi brez odtočne luknjice. Ker je razvoj kreše nagel in je njeno perje najboljše, dokler ne odganja v cvet, ga režemo še majhno. Za potrebo tekom vse zime sejemo krešo v posode v presledkih 14 dni precej gosto. Ko je enkrat požeta, ni več za rabo, tedaj sledi žetev naslednje setve. Za pridelek semena jo pustimo nekoliko na prostem od pomladanske setve.

Nikolaj Vasiljevič Gogolj:

Prevedla: M. Kragelj in S. Kun

Majska noč ali utopljenka

(Povest.) — (Nadaljevanje.)

Nič manj se ni čudila ona, a čim je prišla k sebi, že se jim je skušala približati.

— Stoj! — je divje zarjul župan in ji zaloputnil na nos vrata. — Nebeški Bog! Saj to je sam satan! — je kriknil. — Ognja sem, čimprej ognja! Ne bo mi žal državne bajte! Zažgite, zažgite jo, da ne ostane niti koščice vragove na zemlji!

Svakinja je v obupu zakričala, ko je izza vrat začula strašno odločitev.

— Kaj vam je, bratci? — se je oglasil žganjar. — Lasje so se vam hvala Bogu, že skoro pobelili, o vaši pameti pa duha nikjer; od navadnega ognja čarovnica vendar ne bo zgorela. Samo od pipe ogenj zamore zanetiti volkodlaka. Počakajte, takoj vse ukrenem.

Pri teh besedah je usul iz pipe pepel v šop slame in ga pričel razpihavati. Tačas je obup utrdil duh nesrečne svakinje: na glas je pričela moliti in jih odvrčati od naklepa:

— Stojte, bratci! Zakaj bi zastonj jemali greh nase?

— Morda pa le ni satan, — je posredoval pisar. — Ako oné, ki ždi tamle, pristane na to, da se prekriža, je to zanesljivo znamenje, da ni hudič.

Predlog je bil sprejet.

— Ne dotikaj se me, satan! — je nadaljeval pisar, primaknivši usta k vratni špranji. — Ako se ne ganeš z mesta, odpremo vrata.

Odrpli so vrata.

— Prekrižaj se! je ukazal župan in se oziral nazaj, kakor da išče varnega mesta za primer umika.

Svakinja se je prekrižala.

— Ni vrag! Pri Bogu, svakinja je!

— Ali, govori, botra, kakšna nečista sila te je zavlekla v to luknjo?

In svakinja je jokajoč povedala, kako so jo fantje na ulici zgrabili okrog pasu in jo kljub njenemu odporu skozi široko okno spustili v kočo; kako so potem z zaoknico zadelali odprtino. Pisar je pogledal: zares, tečaji pri široki naoknici so bili odtrgani in le zvrha je bilo zagozdeno z lesenim drogom.

— Že prav, ti satan enooki! — je zakričala zdaj ona in stopila pred župana. Ta se ji je ritenski umikal, a jo pri tem še vedno meril z enim očesom. — Poznam tvojo namero: najti si hotel priliko, da me poženeš, da bi potem mogel bolj svobodno zalezovati dekleta in da ne bi bilo nikogar, ki bi bil priča, kako nori sivolasi dedec. Ti misliš, da ne vem, o čem si se sinoči razgovarjal z Anko? O, vse vem. Težko se dam ukaniti, najmanj pa še od tvoje bedaste buče. Dolgo trpim, toda potem se nikar ne jezi... Pri teh besedah je zavihtela pest in jo urno odkurila mimo okamenelega župana.

— Ne, tu se je brez šale vmešal sam satan, — je mislil on, močno se praskaje po temenu.

— Imamo ga! — so zaklicali ta hip vstopivši redarji.

— Koga imate? — je vprašal župan.

— Hudiča v narobe oblečenem kožuhu.

— Sem z njim! — je zavpil župan, zgrabivši za roke privedenega jetnika.

— Vi ste norci: to je pijani Kalenik!

— Zlomek! Pa je bil že v naših rokah, gospod župan! — so za-
trjevali redarji. Pa so nas prokleti fantje tam v ozki uličici obkolili,
pričeli plesati, se v nas zaganjati, kazati nam jezike ter suvati nam
ga iz rok... Hudič jih vzemi!... Kako pa smo prišli na tole vrano
mesto na njega, sam Bog vé!

— Z mojo in vseh prebivalcev oblastjo se izda povelje, — je
dejal župan, — da se polovi še ta hip razbojnik in istotako tudi vsak,
kogar najdete na ulici in da se privede predme na sodbo!

— Milost, gospod župan! — so zaklicali nekateri ter se priklonili
do tal. — Ako bi jim pogledal v gobec: Bog nas ubij — rodili smo
se — krstili so nas: ampak tako zoprnih gobcev živ dan še nismo
videli. Bog nas varuj nesreče: tako ti zmedejo poštenega človeka, da
mu niti ena baba ne ozdravi več tega strahu.

— Vam že pokažem strah! Kdo pa ste? Ubogati nočete? Mar z
njim držite? Uporniki ste! Kaj je to?... Da, kaj je to?... Razboj-
stva uganjate... Vi... Vi... komisarju vas ovadim! Takoj, razumete,
takoj! Bežite, letite, kar vas peté neso! Da bi vas... Da bi vi mene...

Vsi so se razbežali.

V.

Brez najmanjšega vznemirjenja in ne da bi si kakor koli delal
skrbi radi preganjalcev, ki so bili za njim razposlani, se je krivec
vseh teh zmed bližal stari hiši ob ribniku. Zdi se mi, da mi ni treba
povedati, da je bil to Levko. Črni kožuh mu je bil odpet, kučmo je
držal v roki, znoj ga je curkoma oblival. Veličastno in mračno je
temnel javorov gozd, obsut le na koncu, ki je bil obrnjen k mesecu,
s tankim srebrnim prahom. Negibni ribnik je dahnil svežino v utru-
jenega potnika in ga prisilil, da si odpočije. Vse je bilo tiho; iz glo-
boke gozdne goščave se je razlegalo le petje slavca. Nepremagljivi
spanec mu je jel naglo zatiskati veke; utrujeni udje so bili na tem,
da se pogreznejo v pozabo in onemelost; glava mu je klonila... „Ne,
tako bi še zaspal tu!“ je govoril, dvigajoč se na noge in maneč si oči.
Ozrl se je: noč pred njim je bila videti še bolj bleščeča. Neki čuden
opojni soj se je zlival s sojem mesečine. Še nikoli se ni zgodilo, da bi
bil videl kaj podobnega. Srebrna megla je rosila na okolico. Vonj
cvetočih jablan in nočnih cvetk se je prelival po vsej zemlji. Strmeč
je zrl na negibne vode ribnika: starinska gosposka hiša se je zvrnila
v njem in videti je bila tam čista ter v nekem jasnem veličastju. Na
mesto mračnih naoknic so gledala vesela steklena okna in vrata. Skozi
čiste šipe je migljala pozlačena oprema. In glej, zazdelo se je, da se
je zdajci odprlo okno. Z zadržanim dihom, ne da bi vztrepetal in ne
da bi odmaknil od ribnika oči, se mu je zazdelo, kakor da se je pre-
selil v njegovo globino in da vidi: najprej je pomolela skozi okno

bela laketi, nato je pokukala skozenj prijazna glavica z bleščečimi očmi, ki so se tiho svetlikale skozi temne kostanjeve valove las in se uprla na laketi. In vidi: ona mu nalahno prikimuje z glavo, ga vabi, se mu smehlja... Srce mu nenadoma zapoje... Voda vztrepeta, in okno se zopet zapre. Tiho se je oddaljil od ribnika in se ozrl na hišo; mračne naoknice so bile odprte; šipe so sijale v mesečini. — Glej, kako malo se smeš zanesti na ljudsko govornico, — je pomislil pri sebi. — Hiša je nova, barve na njej so žive kakor da je bila šele danes prepleskana. Tu živi nekdo. — In molče je pristopil bliže; toda v hiši je bilo vse tiho. V mogočnih zvokih so se razlegale sijajne pesmi slavcev in ko so dozdevno umirale v medlenju in v nežnosti, sta se začuli šelest in prasketanje kobilic ali šum močvirne ptice, ki je udarjala s svojim polzkim kljunom po širokem vodnem zrcalu. Levko je občutil v svojem srcu neko sladko tišino in sproščenost. Uglasil je banduro, zabrenkal in zapel:

„Oj ti luna, lunica
in ti zarja jasna!
Svéti v dvor, kjer ljubica
moja sniva krasna!“

Okno se je potihem odprlo in ista glavica, katere odsev je videl v ribniku, je pogledala ven, pozorno prisluškovanje pesmi. Dolge njene trepalnice so bile spuščene čez oči. Bila je vsa bleda kakor platno, kakor sij meseca; toda kako divna, kako krasna! Zasmehljaja se je... Levko je zdrgetal.

— Zapoј mi, mladi kazak, pesmico! — je tiho rekla, naklonivši glavico vstran in docela povescila svoje goste trepalnice.

— Katero pesem pa naj ti zapojem, jasna moja gospodična?

Tihe solze so se ji zakotalile po bledem obličju.

— Fant, — je dejala potem in nekaj čudovito ganljivega je zvenelo iz njene govornice. — Fant, najdi mi mačeho! Ničesar mi ne bo zate žal! Nagradila te bom. Bogato in razkošno te nagradim. Imam žapestnice, koralde, ogrlice. Pas ti podarim, z biseri obšit. Zlata imam... Fant, najdi mi mačeho! Strašna čarovnica je: nisem imela pred njo miru na belem svetlu. Mučila me je. Prisilila me je opravljati hlapčevska dela. Poglej mi v obraz: uničila je na mojih licih rdečico s svojimi nečistimi čarovnijami. Poglej moj beli vrat: teh višnjevih madežev od njenih železnih krempljev ni moči izprati, ne bo nikoli moči izprati! Poglej moje bele noge: hodile so mnogo, a ne po preprogah, pač pa po vročem pesku, po vlažni zemlji; po bodečem trnju so stopale! A moje oči, poglej moje oči: od solz ne morejo več gledati... Fant, najdi mi, najdi mojo mačeho! —

Njen glas, ki se je bil na mah dvignil, je umolknil. Potoki solz so se ji razlili po bledem obličju. Težko, sočutja in otožnosti polno čustvo je stisnilo fantove prsi.

— Na vse sem zate pripravljen, moja gospodična! — je dejal v srčnem vznemirjenju. — Toda kako in kje naj jo najdem?

— Poglej, poglej! — je hitela ona. — Tu je! Na bregu se igra v krogu med mojimi dekleti in se greje v mesečini. Toda lokava je in zvita. Nadela si je videz utopljenke; a jaz vem in slišim, da je tu. Težko, neznosno mi je od nje. Radi nje ne morem plavati voljno in mirno kakor riba. Tonem in padam na dno kakor ključ. Najdi jo, fant!

Levko se je ozrl na breg: v tanki, srebrni megli so migljala dekleta, kakor sence lahka in liki s šmarnicami posajeni travnik belih srajcah; zlate ogrlice in dukati so se jim bliščali na vratovih; toda bile so blede: telesa so jim bila kakor povezana od prozornih oblakov in prosojna v srebrni mesečini. Rajajoč v krogu so se primaknile bliže k njemu. Zaslišali so se glasovi.

— Vrana se pojdimo, vrana! — so zašuštele vse liki obsežno trstje, ko se ga v tihi uri somraka dotaknejo zračna usta vetra.

— Katera pa bo vran?

Žrebale so in eno od deklet je stopilo iz množice. Levko jo je jel pozorno motriti. Obraz, obleka — vse na njej je bilo takšno kakor na drugih. Le opaziti je bilo, da igra nerada to vlogo. Množica se je sklenila v vrsto in v urnem begu švigala pred napadi roparskega sovražnika.

— Ne, nočem biti vran! — je vzkliknilo dekle, onemoglo od utrujenosti. — Žal mi je otemati piščanca ubogi materi!

„Ti že nisi čarovnica,“ je pomislil Levko.

— Katera bo pa vran?

Dekleta so se vnovič zbrala k žrebanju.

— Bom pa jaz vran! — se je zdaj sama ponudila ena iz sredine.

Levko je jel uporno motriti tudi njen obraz. Hitro in smelo se je zapodila za sklenjeno vrsto ter kolebala na vse strani, da ujame svojo žrtev. Tedaj je Levko zapazil, da se ji telo ne sveti tako kakor drugim. Skozenj je bilo videti nekaj črnega. Zdajci se je začul krik: vran je planil nad eno v vrsti, jo zgrabil in Levku se je zazdelo, kakor da so se ji od rok odločili kremplji in da ji je v obrazu zableščala zlovešča radost.

— Čarovnica! — je nenadoma vzkliknil, pokazal nanjo s prstom in se obrnil proti hiši.

— S čim naj te nagradim, fant? Vem, zlata ne potrebuješ: ljubiš Anko, pa te surovi oče ovira, da se vzameta. Glej, posihmal te ne bo več oviral: oddaj mu to pismo...

Bela ročica se je iztegnila, obraz pa se ji je svetil v prečudnem sijaju... Z nedoumljivim trepetom in ob medlečih srčnih utripih je segel po pismu in... se prebudil.

VI.

Prebujenje.

— Ali sem zares spal? — je vzkliknil Levko sam pri sebi, ko se je dvignil z malega brega. — Tako živo je bilo, kakor da je resnično. Čudno, prečudno! — je ponavljal, ozirajoč se naokoli.

Mesec nad njegovo glavo je kazal na polnoč; povsod tišina; od ribnika sem je pihljaj hlad, nad njim je žalostno stala stara hiša z zaprtimi naoknicami. Mah in bujni plevel sta pričala, da so jo ljudje že davno zapustili. Tedaj je odprl dlan, ki jo je bil ves čas spanja krčevito stiskal in vzkliknil od iznenadenja, začutivši v njej pismo „Ej, ko bi vsaj čitati znal!“ je pomislil, obračajoč pismo na vse strani. Ta hip pa je začul za seboj šum.

— Nič se ne bojte, kar zgrabite ga! Česa ste se zbali, saj nas je deset. Stavim, da je človek, ne pa zlodej!... — Tako je zaklical župan svojim spremljevalcem in Levko je začutil, kako ga je zgrabilo nekoliko rok, med katerimi so nekatere od strahu trepetale. — Snemi, prijatelj, to svojo strašno krinko! Dovolj si imel ljudi za norca! — je ukazal župan; zgrabivši ga za vrat, je okamenel in buljil zdaj vanj s svojim očesom.

— Levko! Sin! — je zakričal, stopil od začudenja korak nazaj in povetil roke. — Ti si torej, pasji sin! Vidiš ga, sina zlomkovega! Jaz pa mislim, kdo neki je ta lopov, kakšen narobe obrnjen hudič, ki uganja te burke! Pa se zdaj izkaže, da si vse to ti — hudič ti vzemi starega! Razbojstev se lotevaš, pa pesmi skladaš! — ... Ej, ej, Levko! Takšne torej uganjaš? Gotovo te srbi hrbet! Zvezite ga!

— Stoj, očka! Imam ukaz, da ti oddam tole pisemce, — je odvrnil Levko.

— Zdaj ni za pisemca čas, golobček! Zvezite ga!

— Počakaj, gospod župan, — se je oglašil pisar, odpirajoč pismo: — komisarjeva roka!

— Komisarjeva?

— Komisarjeva? — so v eni sapi ponovili redarji

— „Komisarjeva? Čudno! Še manj razumljivo!“ je Levko pomislil pri sebi.

— Čitaj, čitaj! — je velel župan. — Kaj tam komisar piše?

— Čujmo, kaj piše komisar! — je izustil žganjar, držeč pipo med zobmi in kresaje ogenj.

Pisar se je odkašljaj in prečital:

„Ukaz županu Jevtuhu Makogonjenku. Došlo je do nas, da si ti, stari kozel, mesto da ubereš še neizterjane davke ter da uvajaš red na vasi, ponorel in da uganjaš grdobije...“

— Glej, pri Bogu, — ga je prekinil župan, — ničesar ne slišim. Pisar je prišel zopet od kraja:

„Ukaz županu Jevtuhu Makogonjenku. Došlo je do nas, da si ti, stari ko — — —“

— Stoj! Stoj! Ni treba! — je zakričal župan. — Dasi nisem slišal, vendar vem, da glavne stvari še ni tukaj. Čitaj dalje!

„In zaradi tega ti ukazujem, da takoj oženiš svojega sina Levka Makogonjenka s kazakinjo, prav tako vašo vaščanko Anko Petričenkovo, kakor tudi da popraviš mostove na glavni cesti in da ne daješ vaških konj brez moje vednosti sodnijski gospodi, ne glede če vozijo tudi naravnost od davčne uprave. Ako po svojem prihodu najdem ta ukaz še neizpolnjen, bom pozval samo tebe na odgovor.

Komisar, upokojeni poročnik, Kozma Derkač - Drišpanovski.“

— Sapramiš! — je dejal župan in zazdehal. — Ali slišite, ali slišite: za vse bo klical župana na odgovor in zato ubogajte! Ubogajte brezpogojno! — Sicer — prosim za oproščenje... Tebe pa — se je obrnil proti Levku, — bom zaradi komisarjevega ukaza, — dasi se mi čudno zdi, kako je to prišlo do njega, — oženil; samo prej boš še okusil moj bič! Veš, tistega, ki visi pri meni na zidu, poleg božje podobe? Jutri ga spet vzamem v roke. Kje si pobral to pismo?

Levko je kljub začudenju nad tako nepričakovanim preokretom svoje zadeve imel dovolj pameti, da pripravi drug odgovor in skrije pravo resnico, kako je bil prišel do tega pisma.

— Sinoči sem bil v mestu, — je dejal, — pa srečam komisarja, ki je ravno stopal iz kočije. Ko je izvedel, da sem iz naše vasi, mi je dal to pismo in mi še naročil, da ti ustno povem, očka, da se bo na povratku pri nas oglasil na kosilo.

— Tako je dejal?

— Da, tako.

— Ali slišite? — je vprašal župan važno ter se ozrl na spremljevalce. — Komisar pride sam, v svoji lastni osebi k malenkosti, kakor sem, na kosilo!... O!... — Župan je tedaj dvignil prst kvišku in nagnil glavo tako, kakor bi hotel nečemu prisluhniti. — Komisar, ali slišite, komisar se pripelje k meni na kosilo! Kako meniš, gospod pisar in ti, svat, to ni malenkostna čast? Ka li?

— Kar se morem spomniti, — je povzel pisar, — ni doslej niti en župan še gostil komisarja s kosilom.

— Ni vsak župan županu par! — je z vidnim zadovoljstvom izpregovoril župan. Usta so se mu skrivenčila in nekam težak, hripav

smeh, spominjajoč bolj na odmev daljnega grmenja, se je razlegnil iz njegovih ust. — Kako misliš, gospod pisar, ali ne bi kazalo radi imenitnega gosta izdati ukaz, da bi od vsake kočice prinesli vsaj po enega piščanca, nekaj platna in še kar si že bodi?... A?... —

— Treba bi bilo, vsekakor treba, gospod župan.

— Kdaj bo pa svatba, očka? — je vprašal Levko.

— Svatba? Jaz bi ti že dal svatbo!... No, radi imenitnega gosta pa... naj vaju jutri pop zaveže. Hudič z vama! Naj komisar izve, kaj je poslušnost! No, dečki, zdaj pa spat! Domov pojdite. Nocojšnji primer me je spomnil na tisti čas, ko sem... — Pri teh besedah je uprl svoj navadni, važni in pomenljivi pogled izpod čela.

— No da, zdaj bo župan spet od kraja povedal, kako je vozil carico! — je dejal Levko in z naglimi koraki odhitel tja k znani koči, obsajeni z nizkimi višnjami. „Bog ti daj nebeško kraljestvo, dobra in krasna gospodična! — je mislil pri sebi. — Naj se ti na onem svetu zasmehlja večna sreča med svetimi angeli! Nikomur ne razodenem čudeža, ki se je zgodil to noč; le tebi Ančka ga bom zaupal: ti edina mi boš verovala in z menoj vred boš pomolila za dušni mir nesrečne utopljenke.“

Tedaj se je približal koči: okno je bilo odprto; žarki meseca so rosili skozenj na pred njim spavajočo Anko. Glava ji je bila uprta ob roko; lica so ji tiho gorela; ustnice so se ji premikale, nejasno izgovarjajoč njegovo ime.

— Spavaj, lepotica moja! Naj se ti sanja vse, kar je na svetu najlepšega; toda vse to ne bo lepše od najinega prebujenja! Prekrižal jo je, zaprl okence in se tiho oddaljil. Na vasi je par minut zatem že vse usnulo: edini mesec je še enako svečano in divno plaval po neskončnih pustinjaх razkošnega ukrajinskega neba. Prav tako svečano je dihala v višinah in noč, božanska noč je veličastno dogorevala. Prav tako prekrasna je bila zemlja v svojem divnem srebrnem blesku; toda z vso to divoto se ni opajal več nihče: vse se je bilo pogreznilo v sen. Le poredkoma je trgalo molk lajanje psov. In še dolgo pijani Kalenik se je šetal po zaspanih ulicah, iskajoč svojo kočico.

(Konec.)

DOMAČE ZDRAVILO PROTI UDARCEM IN REVMATIZMU.

Kafra, namočena v alkoholu, je izvrstno zdravilo proti revmatičnim bolečinam in za prizadeta mesta, če smo se udarili. Posebno pri težkih udarcih moramo biti takoj v skrbeh, da bi ne imeli pozneje kakih hujših posledic. Znano je, da se kasneje rad začne delati rak po takih mestih, ki so bila nekoč močno udarjena. Dostikrat pa mine mnogo let, preden se pojavijo posledice.

Zato je nujno potrebno, da imamo v vsaki hiši stekleničico kafrnega alkohola, da takoj namažemo prizadeto mesto. Mazanje ponavljamo po dvakrat na dan, dokler ni popolnoma dobro. S kafrnim alkoholom začnemo šele drugi dan po udarcu, potem ko smo nehali polagati na bolno mesto obkladke, ki smo jih namočili v raztopini burovih kolesčkov, katerim

smo dodali malo alkohola ali dobrega domačega žganja.

Na četrt litra čistega alkohola ali dobrega domačega tropinovca ali drožnika damo za 3—4 dinarje kafe, ki jo moramo prej dobro stolči. Čim je kafa raztopljena, je zdravilo pripravljeno. Paziti pa moramo, da je steklenička popolnoma čista. Biti mora prekuhana in suha. Ako ne ustreza tem zahtevam, se nam lahko zgodi, da se kafa v alkoholu ne bo raztopila.

Tekočino utiramo z lahkim pritiskom v kožo toliko časa, dokler se ne posuši. Utiramo le navzgor proti srcu in ne v nasprotni smeri. Ko se je mesto posušilo, položimo nanj mehko svileni krpo in pokrijemo še z drugo toplo. To olajša tudi revmatične bolečine in druge, ki so tem podobne. To je staro ljudsko zdravilo, ki se pa je že precej izgubilo iz naših domov. Paziti moramo, da ne pridejo do zdravih otroci! M.

Z A D R U Ź N I V E S T N I K

NAKUP BLAGA NA KREDIT.

Člane s proge, ki žele vzeti manufakturno robo na kredit, vnovič obveščamo, da morajo to zadrugi poprej

pismeno sporočiti ter navesti višino kredita, način odplačevanja, višino rednih mesečnih prejemkov in število družinskih članov. Po sklepu skupščine se sme odplačeva-

nje raztegniti največ na šest obrokov.

Tako sporočilo je neobhodno potrebno zato, da bi člani s proge ne prihajali zaman v naše poslovalnice. Za oddajo robe na kredit je namreč potrebna predhodna edobritjev upravnega odbora.

Pri tem opozarjamo vse člane, da tisti, ki so zaradi nerednega odplačevanja z dolgom v zaostanku, ne morejo dobiti novega kredita.

Nakupovalni termini — razvoz pošiljk na dom

Prodajalne se pritožujejo, da mnogo članov zelo netočno dostavlja svoja naročila. Naročanje izven terminov povzroča ne dovolj izkoriščene vožnje naših vozil in pogosto zakrivi, da oni člani, ki redno oddajajo naročila, niso postreženi določenega dne.

Da se bo moglo vršiti poslovanje nemoteno in da se osigura točna dostava pošiljk, objavljamo ponovno termine razvoza na dom. Ti termini so:

IZ PRODAJALNE ŠIŠKA — članom, stanujočim v

okolihu: I. Vzhodno od kamniške proge, južno od Bleiweisove in Vilharjeve ceste, t. j. v splošnem Bežigrad, Stožice in okolica artilerijske vojašnice: 22., 26., 2. in 6. vsakega meseca.

II. Spodnja in Zgornja Šiška: 27. in 4. vsakega meseca.

III. Zapadno od Kolodvorske ulice, tromostovja, Gradu, Gruberjevega nabrežja, t. j. večji del mesta: 29., 3. in 5. vsakega meseca.

IV. Vič, Glince, Rožna dolina, Brdo: počenši 28. in 5. vsakega meseca.

V. Dravlje, Glince, Dolnice: 30. in 6. vsakega meseca.

VI. Št. Vid, Medno, Medvode: 7. vsakega meseca.

IZ PRODAJALNE LJUBLJANA GLAVNI KOLODVOR — članom, stanujočim v okolišu:

Mesto in Galjevica: dne 22. in 23. v mesecu ter dne 3. in 4. v mesecu,

Laverca, Grajska planota: dne 3. v mesecu,

Zelena jama, Jarše, Tomačevo: dne 24. in 25. v mesecu ter dne 2. in 3. v mesecu.

Moste, Kodeljevo, Štepanja vas, Zaloška c. od prelaza dalje: dne 26. in 27. v mesecu ter dne 4. in 5. v mesecu.

Pod okoliš „Mesto“ je smatrati sledeče ulice in ceste:

Metelkova,
Resljeva,
Masarykova,
Slomškova,
Pražakova,
Kolodvorska,
Čopova,
Komenskega,
Sv. Petra,
Vidovdanska,
Ilirska,
Tabor,
Fügnarjeva,

Jegličeva
Šmartinska do prelaza,
Jenkova,
Bolgarska,
Grablovčeva,
Domžalska,
Zavrti,
Bohoričeva,
Korytkova,
Holzapflöva,
Cegnarjeva,
Zalokarjeva,
Ravniharjeva,

Krekov trg,
Študentovska,
Poljanska,
Barvarska steza,
Kapiteljska,
Zrinjskega,
Ciril Metodova,
Stare Pravde,
Strossmajerjeva,
Streliška,
Mišičeva,
Domobrankska,
Hradeckega.

Pod okoliš „Galjevica“ je smatrati:

Galjevico,
Ižansko cesto,

Dolenjsko cesto,
Stradone, vse,

okolico dolenjskega
kolodvora in Rudnika.

Okoliš „Zelena jama“:

Ljubljanska,
Bernekerjeva,
Pohlina,
Bezenškova,
Tovarniška,

Bazoviška,
Ob Zeleni jami,
Moškerčeva,
Središka,
Zvezna,

Koroščevo,
Pokopališka preko proge,
Bavdkova,
Šmartinska čez prelaz,
okolica sv. Križa.

Okoliš „Moste“:

Zaloška cesta čez prelaz,
Vodmatska,
Društvena,
Pod Ježami,

Na klančku,
Ribniška,
Ciglarjeva,
Krekova,

Slapničarjeva,
Predovičeva,
Pokopališka do prelaza,
Marenčičeva,
Poljska pot.

Okoliš „Kodeljevo“:

Ob Ljubljani,
Povšetova,

Zadružna,
Mahniceva,

Salezijanska,
Klunova,

Malijska,
Gortanova,

Cankarjeva,
Kodeljeva.

Dovoz blaga v Dev. Marija v Polju se vrši dne 8. v mesecu.

Dovoz blaga v Log, Notranje gorice, Podpeč, Preserje se vrši dne 9. v mesecu.

Sprememba odpreme za progo Grosuplje-Kočevje na dan 5. v mesecu. Ta sprememba je potrebna zaradi lažjega in točnejšega odpremljanja.

Ako je navedeni dan nedelja ali praznik, se izvrši dostava ali odprema po železnici en dan kasneje.

Opozarjamo člane, da dostavljamo brezplačno na dom le v prednjih terminih, sicer je plačati za dostavo din 4.—.

Upravni odbor.

Sedaj imamo stalno na zalogi šolske potrebščine: zvezke, svinčnike, peresa, mape, gumice itd. Čeprav se nam v teh predmetih do sedaj še ni bilo treba omejevali, imamo vendar tako lepo priliko poučiti otroke, da naj pazijo na svoje šolske stvari bolj skrbno kakor so pazili do sedaj. Knjige se lahko ohranijo za mlajše otroke ali pa jih prodamo in si z izkupičkom pomagamo do novih drugih knjig. Starih, strganih in umazanih knjig nihče ne mara, a dobro ohranjeno knjigo vsak rad kupi, samo da mu ni treba dati polnega zneska zanjo. Tako je tudi pri drugih šolskih stvarih. Otrok mora znati varovati svoje stvari, posebno tiste, ki so samo njegove, ki samo njemu služijo.

Današnji težki časi nam nudijo dosti prilike, da pojasnimo otrokom, kako težko se kupijo stvari, ker je malo denarja in je vse tako drago. S praktičnimi primeri in ljubeznjivo besedo razložimo otroku, kako potrebno je, da tudi on s svojimi malimi močmi sodeluje, da bo mogoče vzdržati, če bo še večja draginja. Otroci naj se naučijo, da bodo znali ceniti in spoštovati stvari, ki jih potrebujejo. Denar naj hranijo samo z namenom, da si bodo zanj vsaj nekaj kupili, kar jim je neobhodno treba za šolo. Pri tem pa jih opozorimo, da so s tem nekoliko razbremenili mamico in očeta. Tako priznanje bo naredilo otrokom veselje, postajali bodo polagoma samostojnejši.

Čim višja bo draginja naših najnujnejših življenjskih potrebščin, tem bolj bomo imeli zavest, kako malo denarja imamo.

S strahom bomo preštevali dinarje in jih delili za to in drugo stvar.

Pri vsem tem pa moramo računati, da se plače ne bodo zvišale in da bo draginja še večja. Zato moramo skrbno paziti na vse svoje izdatke, ne kupujemo ničesar, kar nam ni neobhodno potrebno. Pri skrbnem gospodinjstvu se da marsikaj prihraniti in uporabiti, kar smo dosedaj zametavali, in zdí se nam, da razen gospodinje ni v hiši drugega človeka, ki bi mogel s svojim varčevanjem k znosnejšim razmeram več prispevati kot ona.

Če stopimo ob nedeljah v gostilne, lahko ugotovimo, kako nekateri ljudje lahko mišljeno izdajajo denar. Izdajajo ga s tako lahkoto, kakor da so njihovi niti neizčrpani. Pijejo, polivajo, kličejo druge naj jim pomagajo itd. Kaj bi našli v domovih takih mož, ki se tako vedejo po gostilnah? Nihče ne sme odrekati možu, ki ves dan ali teden težko dela, da si včasih privoščí čašo vina, ki mu je potrebno za zdravje in razpoloženje. Toda vsi taki priboljški morajo imeti svojo mero! Če so doma otroci in je denarja malo, premalo za najnujnejše potrebe, tedaj si tak oče ne sme dovoliti niti takih priboljškov.

Če je človek žejen ali lačen, mora piti in jesti, toda pri tem mora misliti tudi na tiste, katerih življenje je odvisno od njegovega zaslužka. Mož z rodbino nima nikake pravice zapravljati denar, čeprav ga je on zaslužil. Otroci niso prišli na svet

po lastni volji, dom, ki ga vzdržuje je njegov dom, tam on spi, tam on je, tam je njegovo zatočišče in nikjer drugje.

Tako vam, dragi zadrugarji, tudi to pot nismo mogli iz zadrugne prodajalne prinesiti nobenih posebnih priporočil, nego zopet nasvete za štednjo vedno in povsod.

Megličeva.

KONFERENCA ZADRUŽNEGA TISKA.

Dne 4. oktobra se je v Beogradu vršila konferenca urednikov zadrugnih listov, ki jih izdajajo zadruge, včlanjene pri Zvezi nab. zadrug drž. uslužbencev. Pri tej priliki moramo pripomniti, da izhaja v naši državi skupaj 26 zadrugnih glasil, od katerih odpade 11 na zadruge naše Zveze.

Konferenca je imela namen, da ustano-vi, oziroma precizira enotno stališče, ki bi ga naj naši zadrugni listi vobče, zlasti pa v današnjih prilikah morali zavzeti v vseh vprašanjih, ki se posredno ali neposredno tičejo zadrugnega pokreta.

Že na predzadnji redni skupščini v Kaštel Starem in ponovno na letošnji redni skupščini v Mostarju je prišla do izraza želja, da se poživi zadrugna propaganda in da naj naše zadrugno časopisje temu vprašanju posveča posebno pažnjo, oziroma se organizira tako, da bo ustrezalo svojemu namenu.

V decembru bo konferenca ponovno sklicana ter bodo ob tej priliki formulirani končni sklepi.

Gospodarski in tržni pregled

Draginja.

Draginja raste brez prestanka. Vse uredbe, vsi odbori in uradi za pobijanje cen ne pomagajo, ker so brez moči. Dokler lahko proizvajalec, to je kmetovalec, postavi cene za kmetijske pridelke poljubno visoko, kakor to sam hoče, bo rastla draginja živil v neskončno.

Mast v Banatu stane din 27— za kg; če jo hočeš dobiti, moraš plačati za prašiče špeharje v Ljubljani din 18— za kg žive vage, slanino din 25—, jajca din 1'75 za komad, krompir din 2— za kg. itd. itd.

Riž.

Luščilnice riža še danes ne obratujejo, ker še niso prejele nelušččenega riža iz Italije. Luščilnica riža v Ljubljani stoji že 4 mesece. Tolažijo nas, da bomo riž prejeli šele konec oktobra, odvisno pa je to še od tega, kakšen izvoz bo Italija dovolila.

Moka.

Dobili smo dve vrsti moke, in sicer 0g in 0gg in enotno krušno moko. Cene so postavili previsoke, zato je zopet prizadet tisti, ki ima nezadostne dohodke.

Zadruga je razprodala med svoje članstvo vsa svoja stara zaloga moke po starih nizkih cenah. Maksimirana je bila pravočasno oddaja moke na osebo, kar je bilo pravilno in pravično, tako da so bili vsi člani deležni nizke cene stare moke.

Cene pšenici so previsoke, cene moki v Banatu prav tako, zato se moka prodaja pri nas po visokih cenah z malim pribitkom, kakor to določajo banovine.

Krompir.

Domač gorenjski ali dolenski krompir se prodaja v Ljubljani in na kmetih po din 1'75 do din 2'— za kg. Srečen kupec, ki ga dobi ceneje.

Krompirja je letos dovolj, le da je v nekaterih krajih objeden od črvov. Kmetijske zadruge na Gorenjskem imajo velika naročila za izvoz krompirja v Zagreb, Novi Sad, Beograd itd., seveda po višjih cenah.

Prekupci ponujajo krompir iz Pragerskega, Ptuja, Ormoža po din 1'40 do din 1'60 za kg, le da je to različne vrste krompir, ki ne ugaja vsakomur. Bel krompir iz okolice Središča je dober in enak našemu z Dolenskega, krompir iz Ptuja in Pragerskega, tako zvana „Kraljica“, se prodaja tudi ceneje po din 1'— do din 1'40, je pa slabši in so ga dosedaj uporabljali le v industrijske svrhe. Zadruga tega krompirja ne bo naročala. Nekateri železničarji so ga naročili z uputnicami in so videli prav, da pridejo do cenega krompirja; kako bodo pa gospodinje zadovoljne z okusom tega krompirja, je pa druga stvar.

Zadruga ima danes ceno za dober krompir din 1'90 in to brez zaslužka, ker pri tej prodajni ceni ni krita niti režija, še manj pa povračilo.

Vskladičenje krompirja.

Ker je bilo letošnje leto jako mokro, kar je mnogo vplivalo tudi na rast in kvaliteto krompirja, priporočamo vsem članom, ki so si ga in ki si ga še bodo za zimo nabavili, da krompir pred vskladičenjem narahlo posujejo s prahom žganega apna (negašenega), kar zabranjuje gnitje.

Olje.

Borba za nabavo olja traja že dva meseca, in to posebno za namizno olje, ki se proizvaja izven Slovenije. Tvornice olja so vsa svojo staro zalogo že v mesecu juniju razprodale in so bila tako njihova skladišča do sedaj prazna. Kaj bi tudi ne, saj je bilo povpraševanje po olju od strani konsumentov ves čas ogromno. Letošnja produkcija olja kljub vsem vestem ne bo taka, kot je bila lani, ker so naše tvornice še vedno navezane na uvoz izvestnih količin surovin iz inozemstva.

Tovarne so pričele izdelovati olje že okoli 25. septembra, ker jim je Prižad, pod katerega kontrolo spada produkcija olja, določeval odnosno odredjal surovine za predelavo.

Akoravno so tvornice že pred 10 dnevi imele novo olje na zalogi, ga niso mogle izdajati, ker še ni bil od ministrstva odločno banovine Hrvatske določen kontingent, ki se sme izvoziti v dravsko banovino.

Vse prošnje niso nič zalegle in radi formalnosti glede kontingenta smo do sedaj bili brez olja, čeprav so sedaj skladišča tovarn polna olja, tako da ga niti vskladiti ne morejo.

Šele pred par dnevi smo dobili od tvornice nakazano enomesečno količino olja, ki pa daleko niti ne dosega polovice naše enomesečne potrebe. Naša zadruga se bori dalje, da prejme ono količino olja, ki jo naši člani normalno porabijo. Če bomo v tem uspeli, je drugo vprašanje. Toliko časa pa, dokler ne dobimo zadostnih količin olja, bo zadruga ponovno prisiljena maksimirati količino olja, upoštevajoč družinske članke, kar naj izvolijo člani vzeti na znanje.

Sadje in jabolka.

Na ljubljanskem trgu se prodajajo slaba jabolka za vsakdanjo uporabo po din 5'— do din 6'— za kg. Lepa, sortirana, izbrana pa še draže. Kakšno ceno bodo imela zimska jabolka, če se bodo sploh dobila, se sedaj še ne more presoditi.

Letos je po celi državi, izvzemši male izjeme, slaba letina za sadje. Članstvo

naj si samo preskrbi jabolka, kjer more, ker zadruga po tako visokih cenah ne bo kupovala jabolk, ker članstvo teh cen ne zmore. Zaradi obilnega dežja bo letošnji rod jabolk podvržen tudi gnitju, zato je nakup in prodaja jabolk zelo riskanten.

Drva.

Drva prodajajo trgovci izanci po Ljubljani po 145 do 150 din za 1 m³ in še draže. Trgovci z drvmi in veleposestniki na deželi nočejo prodati drv po maksimiranih cenah, to je po 22 para za kg, in čakajo na izvoz, ker računajo, da bodo drva prodali v Nemčijo in Švicó še z večjim dobičkom.

Sedaj je izšla uredba, s katero se ustanavlja centrala za drva, to je pisarna v Beogradu, ki bo nakupovala drva po celi državi in jih razprodajala po maksimiranih cenah, ki so v vsaki banovini drugačne.

Za pošiljanje vagonских pošiljk drv je potrebno prevozno dovoljenje te centrale.

Smo radovedni, če se bodo sedaj dobila drva tudi za naše potrebe. — Zagreb uvaža velike količine drv iz Slovenije, mi do danes pa še nismo prejeli iz Zagreba nobenega olja.

Kolobarje dobe člani v kratkem, ker so imeli dobavitelji težkoče radi dovoza na žage in robe radi velikega povpraševanja ni mogoče dobiti.

Vino.

Letošnja vinska letina je zelo slaba. Pridelali bodo skoro v vseh krajih Jugoslavije malo vina in slabše kvalitete. V Sloveniji je vinski pridelek za 70% slabši od lanskega.

Cene staremu vinu so poskočile tudi preko 100% in še več. V Dalmaciji je pridelek nekaj boljši, so se pa cene za novo vino radi velikega povpraševanja močno dvignile. Vso staro zalogo vina so prekupci pokupili in izvozili v inozemstvo, največ v Nemčijo.

Zadruga ima sedaj prvovrstna vina in si je nabavila nekaj starega vina po novih cenah.

F. Robida:

ZIMSKA OPRAVILA.

Ako smo se ravnali po navodilih v čebelaršem članku v septembrski številki letošnjega „Zadrugarja“, to je, ako smo odbrali plemenjake za prezimljenje, jih po potrebi pojačali, združili slabiče, zamenjali stare matice, končali pitanje, odstranili prazne in pokvarjene sate ter ob zadnjem pregledu tudi uredili zimsko gnezdo, smo tako rekoč naredili vse potrebno za dobro zazimljenje čebel; od tega je največ odvisno uspešno čebelarjenje v naslednjem letu.

Ker se čebele že pripravljajo k zimskemu počitku, jih tudi mi ne bomo v tem preveč motili. Obaviti moramo le še par malenkosti, s katerimi ne bomo preveč vznemirili čebel. Predvsem moramo dno panja dobro ostrugati z grebljico, nato pa položiti lepenko. Ta naj bo enako velika, kot dno panja, le pri žrelu naj ima do 2 cm globok izrez, to pa zato, da se žrelo ne zadela, če bi lepenka segala do njega in se mogoče skrivila. Voščene mostičke, ki jih čebele rade napravijo med satjem in dnom, nadomestimo z okrog 2 cm široko letvico, ki ima še drugo dobro lastnost, da pritiska na lepenko ter se ta preveč ne skrivi. Lepenko si pripravimo lahko sami s tem, da prirežemo primerne kose lepenke ter jih namažemo na obeh straneh s katranom, firnežem ali lanenim oljem. Taka lepenka ne vpija vode, se ne razvija ter je tudi čebele ne nagrizejo. Kupimo jo za mal denar tudi lahko v naši čebelarški zadrugi. Prednosti lepenke so izredne: prihranimo si vznemirljivo struganje panjevega dna, vsak čas lahko nemoteno pregledamo panj, če izvlečemo lepenko in sklepamo iz drobirja o legi zimskega gnezda, spomladi hitro odstranimo mrtvice, delo, ki je za čebele zelo zamudno in ki jim ga igraje prihranimo, in končno tudi najlažje od-

stranimo uši, če jih čebele imajo: parkrat puhremo gost tobakov dim v panj, malo počakamo, izvlečemo lepenko in na tej ležeče, od dima omamljene uši uničimo. Kdor ima na panju ameriansko žrelo, lahko izvleče lepenko kar spredaj iz panja ter mu sploh ni treba hoditi v čebelnjak in ropotati po njem.

Prav zadnje opravilo pred zimo je, da panje toplo odenemo. S tem pa se ni prena-gliti. Za človeka je najbolj zdravo, da se dolgo časa v jeseni ne oblači pretoplo, a spomladi, da tople zimske obleke ne odlo-ži prezgodaj. Enako je pri čebelah; odejo v panje čim kasneje, ostane naj pa tam čim dalj časa. Teoretično je doka-zano, da so čebele pri 6°C toplote najbolj mirne, kolikor hujši mraz nastopi, tem več medu použijejo, da se grejejo; če je pa topleje, se tudi vznemirjajo, ker jih žeja in toplota silita, oziroma vabita iz panja. Trdijo tudi, da čebele ob nižji to-ploti manj použijejo kakor ob višji, in da jim topla odeja bolj škoduje kakor ko-risti. Drugi so zopet za čim toplejše ode-vanje. Edinosti v tem pogledu še ni, pa naj bo tako ali drugače, vsekakor mo-rajo biti panji toplo odeti vsaj proti koncu zime, ker je tedaj v panju že za-iega ter tedaj panji potrebujejo čim več toplote. Če odenem prezgodaj, tedaj začne matica po malem zalegati in panji nimajo cele zime prepotrebne miru. Vsekakor bomo zapažili panje na zunanjih straneh ter zgoraj in spodaj že kar sedaj, za kar nam dobro služi suh mah, otava ali stelja, dočim v slami radi zaostalega zrnja rade zagospodarijo miši. Ko pa pade toplomer pod ničlo, pa odenemo panje tudi znotraj. S pripravnimi slamnicami pokrijemo plo-dišča v medišču. Tudi debel sloj papirja ali pa s plevami napolnjene blazine so dobre. Mahu, otave ali stelje za notranje zadelavanje panjev ne priporočam, ker preveč nasmete. Kdor prezimuje čebele v mediščih, si shrani prazne sate lahko v plodiščih, kjer so še najbolj varni pred molji. V tem primeru mora pa vrhnji sklad panjev posebno dobro odeti. Okenca v panjih zadelamo nazadnje istotako s slamnicami ali pa s papirjem.

Položaj panjev v čebelnjaku sedaj že lahko brez škode menjamo.

Ko smo z vsem tem končali, lahko še prekopljemo prostor pred čebelnjaki, če ne zmrzuje, da zgnijejo v zemlji ostanki mrtvih čebel ter preprečimo s tem even-tualen nastanek čebelnih bolezni.

Edina nadloga še celo ob toplih novem-brskih dneh so roparice. Zato moramo sicer odprta žrela pripreti, čim začno če-bele izletavati, ker ropanja lahko niti ne opazimo, vendar pa utegnejo roparice iz-prazniti kakemu manj živalnemu panju stranske sate, ne da bi se napadeni panj branil. Žrela tudi naj ne bodo prevelika, da ne dovoljujejo vstopa mišim ali rovkam, zato naj bodo opremljena z luknji-častimi pločevinastimi zapornicami, ki si-cer propuščajo zrak, toda branijo dostop mišim oziroma rovkam.

Sate, ki smo jih zažvepljali in shranili, pustimo pozimi ob hudem mrazu (okrog -20°C) kako noč na prostem, da se uni-čijo tudi jajčeca moljev, ker teh žveplo ne uniči, ampak samo ličinke. Sate z ob-nožino, če jih nismo pustili v panjih, po-tresemo s sladkornim prahom, da obnoži-na ne splesni; seveda dodamo panjem take sate spomladi na mesto izpraznjenih.

S končanim vzimljenjem, ne s pomladjo kakor mnogi napačno mislijo, se prične novo čebelarsko leto, ker s tem, da smo storili vse opisano, smo dali tudi panjem vse pogoje že začetkom čebelarskega leta, da se bodo v prihodnjem letu v vsakem oziru dovoljno razvijali.

Omeniti moram še eno, letos na žalost še preveč aktualno opravilo pri čebelah, to je pitanje s sladkorjem. Letošnji pi-talni sladkor bo zopet pomešan s papriko. Upajmo, da pride še pravočasno, dokler je še primeren čas za pitanje. Letos bo na pravočasno pitanje še posebno paziti, ker je verjetno, da bo po tako hladnem letu pritisnil tudi mraz mnogo prej ka-kor navadno.

Ker paprika ni primerna za čebelno hrano, moramo stremeti za tem, da jo iz sladkorja čimbolj odstranimo. To dose-žemo najbolj na ta način, da vso količino sladkorja stresemo v mrzlo (ne toplo)

vodo. Sladkor se v mrzli vodi zelo počasi topi. Takoj ko stresemo sladkor v vodo, se paprika dvigne na površino, a mi jo s tankim sitom lahko posnemento toliko časa, da je voda popolnoma čista in torej sladkor kolikor toliko brez paprike. Tudi ni dobro, če paprika predolgo stoji v vodi, ker postane tako tekočina pekoča. Zato je priporočljiveje topljenje sladkorne sipe v mrzli vodi, nego v topli, čeprav gre delo počasneje od rok. Ko smo tako posneli vsó, oziroma večino paprike, pospešujemo topljenje sladkorja z mešanjem. Že raztopljeni sladkor precedimo še enkrat skozi dobro platneno krpo, tako da še na tej ostane ostala paprika. Med precejnanjem naj se krpica večkrat izpere v čisti vodi, da dobimo na ta način kar najčistejšo sladkorno raztopino, ki naj vsebuje čim manj paprike. Dobro je tudi, da sladkorni tekočini primešamo malo medu.

Če bomo prisiljeni pokladati že v hladu, ko čebele le prav nerade segajo po

ponujeni jim hrani, potem priporočam, da se poklada topla sladkorna raztopina pomešana z medom (radi duha, ki privabi čebele) in da pitalnik postavimo po možnosti v medišče, od koder pitamo čebele v plodišču.

Mnenje, da sladkor moramo prekuhati, ker da vsebuje strupene snovi, moramo ovreči. Modra snov, ki jo izloča sladkor pri kuhanju, ni strupena modra kislina, ker bi ta škodovala tudi človeškemu organizmu v še tako mali količini, ampak čisto nedolžno barvilo (indigo), ki ga sladkorne tovarne dodajajo sladkorju, da dosežejo snežno belo barvo sladkorja. To barvilo, ki ga je v sladkorju le prav malo, čebelam ne more škodovati, ter si trud s kuhanjem sladkorja lahko prihranimo; vsekakor je pa priporočljivo, da prekuhamo med-pitanec, ki smo ga kupili, pa ne vemo, ako izvira od zdravih panjev ali ne, ker s prekuhanjem uničimo vse bolezenske klice.

Kolo žen zadrugark

OBVESTILO.

Klic po združitvi gospodinj žen zadrugark v enotno organizacijo mogoče še ni bil nikdar tako nujen kot danes. Koga bolj tare naraščajoča draginja kakor ženo, mater, gospodinjo, ki po večini razpolaga z istim zneskom za gospodinjstvo, kakor v lepih časih, ko se je moka plačevala po 275 din, meso po 10 din, slanina po 13 din, olje po 14 din itd. Postavlja se torej vprašanje, kaj nam je storiti sedaj, takoj. Kako naj ravnamo, da prebijemo to neznosno naraščajočo draginjo. Ako bi se zadrugarke zavedle tega vprašanja, bi se gotovo z večjo vnemo oprijele svoje organizacije „Kola žen zadrugark“ in z združenimi močmi dosegle marsikaj — tako pa je naš glas glas umirajočega v puščavi.

Vsaka članica naj pripelje vsaj še eno članico v naše vrste na sestanke, ki se bodo v zimskih mesecih zopet redno vršili z raznimi predavanji za našo gospodinjo. Prvi tak sestanek se bo vršil dne 6. novembra t. l. ob 20. uri v prostorih glasbenega društva „Sloge“ v Pražakovi ul. To je obvestilo za vse zadrugarke, četudi še niso naše članice. Posebnega obvestila v časopisju ne bo.

Na sestanku bomo podrobno poročale, kaj smo pokrenile med tem časom in kaj nam je storiti za bodoče, da poživimo naše društveno delovanje.

Vzor gospodinje zadrugarke nam ne bode hrček, ki v svojem rovu kopiči naropano žito, vzor dobre in delavne zadrugarke je zmerom bila in zmerom bo čebela, ki dela po zapovedi „Vsi za enega, eden za vse“.

„Zadugar“ izhaja mesečno 20tega in stane celoletno 24 Din. Posamezna številka 3 Din. Naroča in reklamira se pri upravnem odboru N. Z. U. D. Ž., Ljubljana, Masarykova cesta, kamor se pošiljajo tudi dopisi. — Odgovorni urednik: Dr. Benko Leopold, Tyrševa cesta štev. 89. — Tiskali J. Blasnik nasled.

Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.

Ljubljana, 22. oktobra 1940.

Vsem zadrugarjem!

Zadruga ima velike težave pri nabavi živil in drugega blaga in ga večkrat ne dobi v zadostni količini. Ker mora skrbeti, da razpoložljiva živila in ostalo robo med svoje članstvo pravično razdeli po številu družinskih članov, izpolnite **t**akoj to tiskovino.

Ti podatki so nam **n**eobhodno potrebni tudi zato, da bo zadruga mogla pri merodajnih oblastvih **n**astopiti z dokazom o številu oseb, ki jih mora redno oskrbovati z živili in drugimi potrebščinami.

Te prijave nam pošljite s pošto ali pa jih oddajte v naših prodajalnah, delegatom, gg. šefom svojih službenih edinic oziroma gg. nadzornikom proge, ki jih bodo dostavili zadrugi.

Z zadržnimi pozdravi

**Nabavljalna zadruga uslužbencev
drž. železnic r. z. z o. j.**

Ljubljana

Prijava družinskih članov

Priimek in ime zadrugetarja

Zoanje in čin

Služb. edinica

Podpisani vzdržujem in prehranjujem stalno sledeče družinske člane:

Svojstvo	Ime družinskega člana				Število
Žena					
Otroci					
Starši					
Ostali sorodniki					
Služinčad					
Skupno število družinskih članov . . .					

Živila jemljem v zadružni prodajalni:*)

Za pravilnost teh podatkov **jamčim** s svojim podpisom.

*) Vpiši prodajalno: Ljubljana, Šiška, Maribor gl., Maribor Studenti, Jesenice

.....
podpis člana

Nakup blaga na kredit

Člane s proge, ki žele vzeti manufakturno robo na kredit, vnovič obveščamo, da morajo to zadrugi poprej

pismeno sporočiti ter navesti višino kredita, način odplačevanja, višino rednih mesečnih prejemkov in število družinskih članov. Po sklepu skupščine se sme odplačevanje raztegniti največ na šest obrokov.

Tako sporočilo je potrebno zato, da bi člani s proge ne prihajali zaman v naše poslovalnice. Za oddajo robe na kredit je namreč potrebna predhodna odobritev upravnega odbora.

Pri tem opozarjamo vse člane, da tisti, ki so zaradi nerednega odplačevanja z dolgom v zaostanku, ne morejo dobiti novega kredita.

Nabavite si zaboje in vreče za moko!

Mnogo je še članov s proge, ki si še niso do danes oskrbeli

s potrebnimi zaboji za prevoz živil

na progo. Še danes se pošiljajo zato vreče, v katerih se veliko špecerijske robe raztrese in raztrga ter nastajajo zaradi tega nepotrebne reklamacije. Zadruga sama ima pa tudi s pošiljko v vrečah mnogo več dela in mnogo več izdatkov, ker mora vsako stvar posebej zavijati in zavezovati.

V lastnem interesu svetujemo članom s proge, da si takoj nabavijo potrebne zaboje, ki so najbolj praktični in ekonomični.

Vreče za moko

Nebroj članov je, ki se niso navadili, da bi za svoje mlevske izdelke dostavljali zadrugi

potrebne vreče

in hočejo, da se jim še nadalje natehta 40 do 50 kg moke ali pa še več v papirnate vreče. Papirnate vreče se kaj rade strgajo, posebno pri prevozu na dom in so zato večkratne reklamacije. Za zadrugo pa nepotrebni stroški. Z nabavo vreč za mlevske izdelke imajo člani samo enkratni izdatek. Nabavite si potrebne vreče, oddajte jih pri naročilu ter zapišite nanje svoj naslov.

Nakupovalne knjižice

Ponovno obveščamo vse člane, da imajo naše združne poslovalnice strog nalog, da brez nakupovalne knjižice ne smejo izdajati nikake robe, ne na kredit, niti za gotovino. Če član ne bo imel seboj nakupovalne knjižice, ne bo postrežen.

Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic, r. z. z o. z. v Ljubljani

CENTRALA: LJUBLJANA, MASARYKOVA CESTA 17 • TELEFON ŠT. 46-52 IN 46-53

PRODAJALNE

Ljubljana:

Glav. kol., Masarykova cesta 17, telefon št. 4652-3

Gor. kol., Bleiweisova cesta 35, telefon št. 4651

Maribor:

Koroški kol., Frankopanova c. 34, telefon št. 2061

Glav. kol., Aleksandrova cesta 42., telefon št. 2825

Jesenice: Prešernova, telefon št. 606

Prodajamo samo članom.

CENIK št. 10

Obračunske cene veljavne od 20. oktobra 1940 naprej.

Zadruga si pridržuje pravico, objavljene cene med mesecem znižati event. zvišati.

Na reklamacije se oziramo le takoj ob prejemu blaga.

Mlevski izdelki

Moka Ogg	kg	*
„ Og	„	*
„ enotna	„	5.—
„ ajdova	„	*
„ koruzna	„	4.80
„ „ krmilna	„	2.50
„ pšenična krmilna	„	3.—
„ ržena	„	6.—
Otrobi, pšenični debeli	„	2.50
„ „ drobni	„	2.40
Zdrob koruzni	„	5.50
„ pšenični	„	*
Žikin zdrob ¼ kg zav.		8.50

Testenine

Domače

Fidelini	kg	13.40
Krpice	„	13.40
Makaroni	„	13.40
Polži	„	13.40
Rezanci	„	13.40
Špageti	„	13.40
Zvezdice	„	13.40
Makaroni iz enotne moke	„	9.—

Jajčne

Makaroni	kg	15.50
Polži	„	15.50

Jajčne v kartonih

Makaroni	kg	16.50
Špageti	„	16.50
Jajnine vseh vrst	„	23.—
F. K. „ „	„	21.—

Riž

Riž domači	kg	16.—
----------------------	----	------

Deželni pridelki

Čebula, domača, nova	kg	2.—
Čebula, pražena „Cepo“	doza	7.—
Česen	kg	7.50
Pižol, tetovski	„	6.50
Ješprenj, srednji	„	7.75
Ješprenjček, drobni	„	10.50
Kaša	„	*
Koruzna debela	„	4.10
Leča debela la	„	19.—
Zelje kislo v sodih	„	3.25
Zelje kislo na drobno	„	3.75
Krompir, novi	„	*
Piča za kure	„	4.60
Ptičja hrana	„	9.50
Ječmen	„	4.80
Proso	„	4.80
Semena zelenjadna in cvetlična zav.		1.—
Semena fižol in grah	„	2.—

Sadje južno, sušeno in sveže

Rozine, Ia	kg	28.—
Rozine, IIa	„	24.—

Orehi celi	kg	9.50
Orehova jederca	„	30.—
Lešniki, tolčeni	„	46.—
Limone	kom.	*
Mak plavi	kg	27.—
Mandeljni, Ia	„	52.—
Rožiči, celi	„	7.75
Rožičeva moka	„	7.75

Sladkor

Kocke	kg	17.50
Sipa, drobna	„	16.—
„ debela	„	16.10
V prahu	„	17.50
Bonboni	„	35.—
„ Fourres, Ia	„	42.—
Bonboniere	kom.	po izb.
Kandis	kg	36.—
Margo slad	„	44.—
Šumeča limonada	kom.	1.—

Sol

Fina	kg	4.—
Morska	„	1.50

Kava

Surova Santos	kg	94.—
Žgana Melange	"	114.—
„ Braziljska	"	110.—

Žitna kava

Ječmenova, slajena, za-		
družna	kg	16.—
Ječmenova, zadružna . .	"	12.—
Ržena, slajena, zadružna	"	17.—
Kneipp	"	19.—
Perola	"	13.50
Proja	"	13.50
Žika	"	17.—
Ječmenova kava, odprta	"	9.—

Ostale kavine primesi

Cikorija Franck à ½ kg	kg	19.—
„ Franck à ¼ kg	"	20.50
„ kolinska à ½ kg	"	19.—
„ kolinska à ¼ kg	"	20.—
Enrilo	"	22.—
Figova kava	"	24.—
Redilna kava	"	22.—

Mast

Mast la	kg	*
Čajno maslo la gorenjsko	"	*
„ „ štajersko	"	*
Kuhano maslo	"	42.—

Mesni izdelki

Carsko meso	kg	33.—
Hrenovke	kom.	*
Jezik, goveji	kg	33.—
„ svinjski	"	33.—
Krače	"	18.—
Kranjske klobase	kom.	5.—

Meso, prekajeno, vratina	kg	34.—
Prsni vršci	"	24.—
Reberca, brez kože . . .	"	30.—
Salama, krakavska . . .	"	34.—
„ letna	"	30.—
„ milanska	"	80.—
„ poljska	"	32.—
„ navadna	"	15.—
„ ogrska	"	80.—
„ pariška	"	30.—
„ posebna	"	30.—
„ tirolska	"	30.—
Slanina, hamburška . . .	"	38.—
„ krušna	"	30.—
„ papricirana	"	32.—
„ prekajena, deb.	"	32.—
„ soljena	"	31.—
„ tirolska	"	38.—
Svinjske glave, brez kosti	"	21.—
Šunka, domača, kuhana .	"	60.—
„ praška, surova	"	36.—
„ zvit	"	35.—
Želodec suhi	"	32.—

Ribe — pastete

Polenovka	kg	35.—
Sardele, očiščene, v olju	kom.	—75
Sard. obr. s kaper., mala	doza	4.50
„ „ „ „ velika	"	9.50
Sardine 1/3	"	10.—
Sardine 1/4	"	9.—
Sardine 1/5	"	8.—
Sardine 1/10	"	4.50
„	kom.	1.50
Pašteta, jetrna	doza	6.50
„ sardelna	"	7.—
Guljaž, goveji	"	10.50
Vampi	"	9.—

Delikatese

Citronat	kg	100.—
Naš čaj	zav.	10.—
Čaj v zavitkih	zav.	7.50
„ „	"	18.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „	"	5.—
Čokolada à ¼ kg	tabl.	17.—
„ „ 1/20 „	"	4.—
„ „ „ 1/10 kg	tabl.	9.—
„ „ „ 1/5 „	"	16.—
„ „ „ 1/14 kg	"	7.—
„ „ „ 1/7 „	"	14.—
Čokolada ribana	kg	66.—
Drobtine	"	10.—
Gorčica	"	24.—
„	koz.	8.—
Gorčica v soljenkah . . .	"	12.—
Jajca, štajerska	"	*

Na progo jih ne moremo pošiljati.

Juhan, mali	stekl.	11.—
„ veliki	"	22.50
„ na drobno	dkg	1.45
Kakao, holandski	kg	80.—
Kaprni	"	75.—
Keksi na drobno	kg	35.—
Kruh enotni	štruca	3.—
Kumarce, kozarec	38.— do 70.—	
Kvargeljni	kom.	—50
Kvas	kg	47.—
Maggi, mali	stekl.	12.—
„ srednji	"	21.—
„ veliki	"	30.—
„ na drobno	dkg	1.70
„ kocke	kom.	1.25
Marmelada, slivna	kg	22.—
Marmelada, marelična . .	"	32.—
„ „ doza	"	
à 1 kg	"	33.—
Med cvetlični	"	27.—
Med, mali lončki	"	2.—
Med, srednji lončki . . .	"	5.—
Med, veliki lončki	"	9.—
Desert šnite	"	2.—
Napolitanke, dolge	"	1.—
Oblati	"	17.—
Otroški piškoti	"	16.—
Ovomaltine, mala	doza	13.—
„ srednja	"	30.—
„ velika	"	52.—
Paradižniki, 1/5 kg	"	5.50
„ 1/2 „	"	12.—
„ 1 „	"	23.—

Prihajajte v prodajalno v odrejenem terminu, pa boste dobro in hitro postreženi. Embalažo pošiljajte pravočasno.

Sir, Chalet	kom.	1.75
" "	škatl.	10.—
" emendolski, la	kg	36.—
" Parmezan	"	87.—
" trapistovski	"	30.—
" edamski	"	33.—
Soda, jedilna	"	20.—

Pudingi in pecilni praški

Citronin prašek za puding	zav.	3.—
Čokoladni prašek za puding	"	3.25
Malinov prašek za puding	"	3.—
Mandelnov prašek za puding	"	3.—
Pecilni prašek	"	1.25
Pripomoček za vkuhanje	"	2.25
Rumenilo	"	1.25
Vanilijeva krema	"	3.50
Vanilijin prašek za puding	"	3.—
Vanilijin sladkor	"	1.—

Dišave

Cimet, cel in zmlet	zav.	3.—
Ingver	"	2.50
Janež	"	2.50
Kamilce	kg	55.—
Klinčki (žbice), celi in zmleti	zav.	2.50
Korjander	"	2.50
Lavorjevo listje	"	1.—
" zrnje	"	1.—
Majaron	kg	65.—
Muškatov cvet	zav.	3.—
Muškatovi orehi	kom.	1.75
Paprika, huda	zav.	3.—
" sladka	"	3.—
Piment, cel in zmlet	"	2.50
Poper, " " " "	"	3.—
Vanilija v šibkah velika	kom.	7.50
Žafran	zav.	1.25

Tekočine

Kis za vlaganje	l	4.—
" nav., dvojno močni	"	3.50
" vinski	"	5.—
Olje, namizno	"	25.—
Francosko žganje, mala	stekl.	10.—
" " srednja	"	26.—
" " velika	"	52.—

Brandy, à 0.35 l	stekl.	30.—
" " 0.70 l	"	48.—
Liker, Balkan, grenki	l	50.—
" " sladki	"	50.—
" Pelinkovec	"	42.—
" razni	"	44.—
Rum la, à 1/2 l	stekl.	36.—
" la, " 1 l	"	60.—
" Ila, " 1/2 l	"	27.—
Esenca za liker	"	5.—
Rumova esenca	"	8.—
Žganje, borovničar, à 1/2 l	"	29.—
" brinjevec, " 1/2 l	"	28.—
" hruševac, " 1/2 l	"	28.—
" slivovka, " 1/2 l	"	23.—
" tropinovec, " 1/2 l	"	23.—
Vino, belo, štajersko	l	14.—
" Muškat. Silvanec	"	14.—
" Jagodinsko, črno	"	12.—
" cviček	"	12.—
" belo, dalmatinsko	"	12.50
" Opolo in Ružica	"	12.50
" Prošek	"	26.—
" Vermut	"	30.—
Malinovec, à 1/2 l	stekl.	16.—
" odprti	kg	22.—
Radenska voda 14/10 l	stekl.	7.50
" " 1/2 l	"	3.75
Rogaška voda 14/10 l	"	7.50
" " Donati 1 l	"	7.—
Grenka voda Fr. Jožefova	"	12.—

Potrebščine za perilo

Mila

Jeka terpentin	kg	18.—
Merima	"	17.50
Schicht, navadno	"	18.—
" terpentin	"	19.50
Radiša milo nav.	"	17.50

Pralni praški

"Ena", milne luske	kg	45.—
"Henko" soda	zav.	2.50
Lux	"	4.50
Perion	"	5.50
Persil	"	6.—
Radion	"	6.—
Snežinka	"	4.50
Ženska hvala	zav.	3.—
Radost peric	"	2.50
Teksil	"	2.50
Belil	"	2.75

Druge potrebščine

Soda za pranje	kg	2.50
Lug	"	4.—
Boraks	zav.	2.50
" carski	škatl.	5.75
Škrob rižev	"	6.—
" "	zav.	1.50
Plavilo v kockah	"	2.50
Plavilni papir	"	1.75
Pralni stroji, leseni, mali	kom.	17.—
" " " vel.	"	18.—
Pralni stroji, pločev. mali	"	19.—
" " " vel.	"	21.—
Vrvi za perilo	15 m	Cene po kvaliteti
" " "	20 m	
" " "	25 m	
" " "	30 m	
" " "	35 m	
" " "	40 m	
Obešalniki za sušenje perila	kom.	20.—
Ščipalka za perilo	"	—25

Toaletni predmeti

Milo, Elida, Favorit	kom.	9.50
" " 7 cvetic	"	9.—
" Glicerin	"	7.—
" Elida lanolin, m.	"	6.75
" " " vel.	"	11.—
" kopalno	mal.	9.—
" Karbol	"	5.—
" „Astra“	"	5.—
" Osiris	"	7.50
" za roke	"	5.50
" peščeno Zlatorog	"	2.—
" Speick	"	3.—
" za britje la	"	8.50
" " " Ila	"	3.—
Cimean	"	7.50
Chlorodont	"	7.50
Doromat	"	9.—
Kalodont	mala	7.50
" " " vel.	"	13.—
Odol	mala stekl.	23.50
" " " sred.	"	37.—
" " " vel.	"	65.—
Olje, orehovo, pristno	"	8.—
Olje za sončenje in masažo	"	8.—
Ustna voda Cimean	"	19.—
Kolonska voda	mala	15.—
" " " vel.	"	26.—
Esenca za kolonsko vodo	stekl.	20.—
Krema za kožo Cimean	doza	10.—
Krema za kožo Elida	nočna tuba	14.50
Krema za kožo Elida	dnevna	14.50

Nivea krema	doza	12—
Uran	"	10—
Parfum	stekl.	19—
Puder Elida	škatl.	13-50
Vazelin	doza	7-50
Šampon	zav.	3—

Potrebščine za čevlje

Krema, črna	mal. škatl.	6—
" "	sred. "	7-75
" "	vel. "	18—
" rjava	"	6—
" rumena	"	6—
" bela	"	6—
" sortirana	"	3—
Krema črna Jadran sred.	"	7—
Mast za čevlje, črna	"	5-50
" " " rjava	"	5-50
Krtače za blato	kom.	4—
" " mazanje	"	1-50
" " svetljenje	"	12—
Vežalke, črne, kratke	par	1-75
" " srednje	"	2—
" " dolge	"	2-25
" rjave, kratke	"	1-75
" " srednje	"	2—
" " dolge	"	2-25
" usnjene, črne	"	2—
" " rjave	"	2—

Razno

Barva za pirhe	zav.	—75
Ostara	"	2-50
Brusači	kom.	13—
Celofan, papir	zav.	2-50
Čistilo za parkete	mal. doza	14-50
" " "	vel. "	24—
Črnilo	stekl.	3-25
Schell-Toks, mala kant.	kom.	16—
" " vel. kant.	"	28—
" " črpalke	"	20—
„Čistinit“, za obleke	stekl.	12—
Grafit	kom.	—50
Hobby, prašek	zav.	4—
Kadilo	kg	*
Kolofonija	"	20—
Kladiva za meso	kom.	13—
Kolesa moška, kromirana	1400-do1600-	
" " damska, kromir.	1450-do1650-	
" " moška, poniklj.	kom.	1200—
Likalit	zav.	4—
Krtače za obleko	kom.	16—
" " parkete	"	27—

Krtače za ribanje IIa	kom.	6-25
" " " IIIa	"	2-50
" " " Ia	"	8—
Krtače za roke	"	3-50
" " roke, dvostr.	"	5-50
Krtače za zobe, male	"	9—
Krtače za zobe, velike	"	13—
" " " Ia	"	15—
„Mali sadjar“	knjiga	5—
„Mali vrtnar“	"	5—
Metle, male	kom.	13-50
" " velike	"	17—
Metlice, otroške	"	8—
" " za obleko	"	8—
" " posodo	"	2-50
Muholovci	kom.	1—
Nočne lučke	škatl.	2—
Obešalniki, mali	kom.	2-50
Olje za šivalne stroje	stekl.	5-50
Omela, bombažna	kom.	32—
" mala	"	13—
" " za parkete	"	32—
Omelčka za čiščenje ste-		
klenic	7.50 do 15-	
Pasta za peči	škatl.	3—
Peharji, srednji	kom.	4—
" " veliki	"	4-50
Papir klosetni	zav.	3-25
Peresniki	kom.	2—
Pergament papir	pola	1—
Pesek za email posodo	zav.	1—
" " " "	"	1-50
" " " "	"	2—
" " alum.	"	2-50
Pile, trioglate srednje	kom.	6—
" " velike	"	6-50
" " plošate, male	"	11-50
" " srednje	"	13—
" " velike	"	15—
Prašek za čiščenje zlata		
in srebra	zav.	3-25
Prazne pušice	kom.	7—
Predpražniki Ia	16— do 49-	
" " IIa	kom.	11—
" " IIIa (slama)	"	4—
Prijatelj gospodinj (za		
štedilnik)	"	110—
Rahljači, brez ročaja	"	12—
" " z ročajem	"	15—
Sidol	tuba	6—
Svitol	"	5-50
Vitol	"	5-50
Sita patent	kom.	20—
Snažilne gobice za po-		
sodo	"	1-50
Solnice, lesene	"	10—
Stručnice, male	"	6—
Stručnice, velike	kom.	8—
" " srednje	"	7—
Svinčniki, navadni	"	1-75
" " tintni	"	3-50

Šivanke	zav.	1-50
Šmirkovo platno, belo	pola	1-50
" " sivo	"	2-25
Sted Regulator obroči:		
160—220 mm	kom.	60—
230—240 „	"	75—
Sted Regulator plošče:		
18×12 col	"	115—
21×12 „	"	120—
Tepači srednji	"	13-50
" " veliki	"	18-50
Umetno gnojilo	kg	2—
Vim	zav.	2-50
Vit	"	4-50
Vžigalice	"	10—
" "	škatl.	1—
" male	"	0-50
Zobotrebci	zvez.	—25
Jedilni pribor, navadni,		
alpaka in kromiran	Po izbiri	

Kurivo

Drva, bukova, cela	}	*
" " žagana		
" mehka v kolob.		
Premog, trboveljski, kosovec		
Dovoz se pri kurivu posebej zaračuna.		

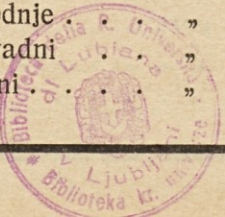
Velika izbira manufakture, perila, nogavic, rokavic, galanterijskega blaga, dežnikov, klobukov in preprog. Emajlirana kuhinjska posoda, vse vrste porcelana, stekla, žarnice itd.

Naša prodajalna na Jesenicah prodaja poleg špecerije tudi vse galanterijsko blago.

Naprošamo člane, da prilagajo k naročilu platnene vrečice za vse drobno blago. Vrečice lahko dobite v vseh naših prodajalnah po nizki ceni.

Svetujemo, da hranite vse mlevske izdelke odprte na zračnem in hladnem prostoru.

Člani, ki jemljejo moko v originalnih vrečah se naprošajo, da predhodno prinesejo ali pošljejo vrečo, ker se jim bo ista drugače zaračunala.

Ljubljana, 22. oktobra 1940.

Vsem zadrugarjem!

Zadruga ima velike težave pri nabavi živil in drugega blaga in ga večkrat ne dobi v zadostni količini. Ker mora skrbeti, da razpoložljiva živila in ostalo robo med svoje članstvo pravično razdeli po številu družinskih članov, izpolnite **takoj** to tiskovino.

Ti podatki so nam neobhodno potrebni tudi zato, da bo zadruga mogla pri merodajnih oblastvih nastopiti z dokazom o številu oseb, ki jih mora redno oskrbovati z živili in drugimi potrebščinami.

Te prijave nam pošljite s pošto ali pa jih oddajte v naših prodajalnah, delegatom, gg. šefom svojih službenih edinic oziroma gg. nadzornikom proge, ki jih bodo dostavili zadrugi.

Z združnimi pozdravi

**Nabavljalna zadruga uslužbencev
drž. železnic r. z. z o. j.**

Ljubljana

Prijava družinskih članov

Priimek in ime zadrugarja

Zvanje in čin Služb. edinica

Podpisani vzdržujem in prehranjujem stalno sledeče družinske člane:

Svojstvo	Ime družinskega člana					Število
Žena						
Otroci						
Stariši						
Ostali sorodniki						
Služinčad						
Skupno število družinskih članov . .						

Živila jemljem v zadružni prodajalni:*)

Za pravilnost teh podatkov **jamčim** s svojim podpisom.

*) Vpiši prodajalno: Ljubljana, Šiška, Maribor gl., Maribor Studenci, Jesenice

.....
podpis člana